

6000–7999 paŝoj – 4 baladoj

& Sigurda balado:.....	697
& Valdemara balado:.....	710
& La bapto de caro Vladimir:.....	733
& Vojaĝoj kaj aventuroj de sinjoro Longkrurulo:....	755

& Sigurda balado:

< Rekante 23 el 37 batoj por strofo, entute 6600 paŝoj dum 1 horo kaj 2-9 minutoj. Norda Kantaro #4401, la unua parto el kvar. Klarigojn (*) vidu post la strofoj.>

(#Melodioj:

<1,6-1,8:37> (

(# Varianto A: /mimi mire doTi LalSo; LaTi dore mimi; mimi lala la ti; tila sofa mimi; (#Rekantaĵe: mi mifa mi mire do La; LaTi doTi do rere mi mi; lala lala sofa mi; mi mifa mi mire do La; VoVo))?)

(#Strejmoja: /mimi mimi mimi mi; dodo dore mimi; mimi lala la ti; tila sofa mimi; (#Rekantaĵe: mi sofa mi mido Ti La; LaTi doTi do dore mi mi; lala lala sofa mi; mi sofa mi mido Ti La; h))?)

(#Suduroja: /mire mire doTi LalTi ; dodo dore remi; mifa somi so la; lala laso sofa; (# Rekantaĵe: mi sofa mi dodo Ti La; LaSi LaTi do dodo re mi; mila lala laso so; mi sofa mi dodo Ti La; mimi)))×168)+

(&Strofoj:

,& Forĝisto Regin:

'1 /Ĉu vi volas aŭdi nun ; kion ĉi mi kantas ; pri la riĉaj reĝoj ; mi nun ek rakontos.

(×: **Griz portis oron de l' sablo***. ; **Glavon svingis li kun kapablo.** ; **Sigurd venkis drakon ja.** ; **Griz portis oron de l' sablo.**)

'2 Sigmund, tiel nomas mi ; de l' jarlo filon ; estis la juna Hjordis, ; ŝi lia edzino. ....

'3 Tiel gaje trinkas ili ; en la jula festo ; kaj tiel klare sidas ili ; seĝojn de altkresto. ....

'4 Malpaco iris ; al la granda halo ; kaj tiel ĝi fortiĝis en ; de riĉa reĝo valo. ....

'5 Tiam estis multe jen ; el riĉa homa rando ; malpaco iris al ; de riĉa reĝo lando. ....

'6 Malpaco iris ; en riĉan reĝan landon ; metas ili sian batalon ; sude ĉe maran strandon. ....

'7 Rajdas ili al batalo ; suden sur la strandon ; bravaj fortaj gardis ili ; riĉan reĝan landon. ....

'8 Metis siajn boatojn ; sude ĉe la strandon ; tiom ruze gardis ili ; riĉan reĝan landon. ....

'9 Rajdas ili al batalo ; neniu venas re ; poste vivas Hjordis ; en malĝojo tre. ....

'10 Rajdas ili al batalo ; venas vivofino ; poste vivas Hjordis ; Sigmunda edzino. ....

'11 Hjordis ŝultras sin ; per blumantelo ; iris sur la kampo antaŭen ; al Sigmund celo. ....

'12 "Kuŝu sana Sigmund nun ; mia kara ; estas mi en malĝojtempo ; vin viziton fari. ....

'13 Aŭdu alta Sigmund ; mia kara ; ĉu kuraca estas io ; por viaj vundoj bara?" ....

'14 "Malfrue por vi Hjordis ; jen konsilan fundon ; al mi donu balsamon ; kuracan por mia vundo. ....

'15 Hunding-filoj en luktobruo ; faris vundon ĉi ; estis veneno en la glavo ; ili portis kontraŭ mi. ....

'16 Kiam al mi venis unua ; vunda tru' ; rompiĝis mia glavo ; en pecojn du. ....

'17 Kiam al mi venis ; dua vundo ; malbone apud koron ; hakas al profundo. ....

'18 Prenu vi ĉi tiujn ; glavpartojn du ; ilin al forĝejo ; portu la filo plu. ....

'19 Kion vi havas en utero ; estas knaba homo ; vi nutru lin al bona forto ; kaj donu Sigurd nomon. ....

'20 Pri filo nun jen ; por vi mia vorto: ; ĉi tiu sama filo ; venĝu mian morton. ....

'21 Regin forĝisto loĝas ; ĉe venonta flu' ; al li vi portu ; ĉi glavpartojn du. ....

'22 Forĝu glavon li el ĝi ; brilan en fasono ; ambaŭn fendi povu ĝi ; feron kaj ŝtonon.

'23 Akra nomiĝas drako ; kuŝas Brilerike ; Regin estas bona forĝisto ; perfidas li praktike. ....

'24 Mi ne povas Hjordis ; longe paroli vin ; jen devas esti mortmomento ; nun venanta min." ....

'25 Turnis ploranta Hjordis sin ; de Sigmund for ; ĉiuj ŝiaj domaninoj ; staris ĉe ŝi deĵore.

.....

'26 Ĉiuj ŝiaj domaninoj ; apud ŝi lojalis ; kiam edzino Hjordis ; senkonscion falis. ....

'27 Tiam kiel ofte plu ; venis ĝi en hasto ; reĝo saman nokton ; serĉis Helon* gasto.

.....

'28 Ne malpli ol tiam volis ; Hjordis kostojn savi ; al la ondoj ruĝan oron* ; lasis al Sigmund havi. ....

'29 Al la ondoj ruĝan oron ; ŝi lasis al li spesi ; krucon el arĝento blanka ; signon por adresi. ....

'30 Oriente sub monteto kie ; knaboj ludas en lumo ; kadavron palan fosis ili ; malsupren en nigran humon.

.....

'31 Oriente sub monteto kie ; knaboj venas paroli ; malhelas ĉi tenebran tagon ; malsupren en humon soli. ....

'32 Ploranta nun iris Hjordis ; en sia halo sidi ; Hjalprek reĝo unua estis ; vidvinon jen viziti.

.....

'33 Sigmund reĝo ; de Hjordis iris ; Hjalprek reĝo ; poste ŝin akiris. ....

'34 Hjalprek reĝo ; de l' jarlo filo ; li nun ricevis, ; altrangan edzinon. ....

'35 Graveda la edzino iras ; longe naŭ monatojn ; ĝis venis tiu moment' ; ŝi naskas filon ŝatan. ....

'36 Graveda la edzino iras ; naŭ monatojn konajn ; ĝis venis tiu momento ; ŝi naskas filon bonan. ....

'37 Tiam kiel ofte plu oni ; kaŝas malfacilon ; iris edzino al alta ĉambro ; kaj naskas junan filon. ....

'38 Ŝi vestas lin per ŝtofoj bone ; kiam li venis en domon ; Sigurd tiel petis ŝi ; por bona knabo nomon. ....

'39 Tielis pri Sigurd ; multis lia kresk' ; pli li kreskis en monato ; ol aliaj infanoj en ses. ....

'40 Kreskis li ĉe sia panjo ; kaj sen ambigu' ; pli li kreskis en monato ; ol aliaj en dek du. ....

'41 Kreskis li ĉe sia panjo ; ŝi donis al li progreson ; lernis li pli en unu monato ; ol aliaj infanoj en ses. ....

'42 Kreskis li ĉe sia panjo ; fortis evolu' ; pli fortiĝis en monato ; ol aliaj en dek du. ....

'43 Kreskis li ĉe sia panjo ;
bonis lin fortun' ; pli li gajnis
en monato ; ol aliaj en dek du.

'44 Kreskis li en tiu regn' : als
viro de domin' ; Hjalprek reĝo
; edukis lin. ....

'45 Kreskis li en tiu regno ;
rapide kaj ne lante ; fariĝis liaj
hakoĵ pezaj ; reĝajn virojn
batante. ....

'46 Li elstaris en ludkampo ;
sub la ŝildo ruĝa ; lernis ĉiun
ruzon kiun ; oni konkurse
juĝas. ....

'47 Li elstaris en ludkampo ;
en konkursabundo ; ĉiam kiam
ili pretis ; estis multaj vundoj.
.....

'48 Li elstaris en ludkampo ;
en hero-duel' ; ŝiras grandajn
kverkotrunkojn ; sendas
kelkajn al Hel. ....

'49 Sidigas la fraŭloj sin ;
koleraj ili estis ; "Vian prefere
venĝu patron ; ol tiom nin
molesti." ....

'50 Sigurd ĵetas ŝildon ruĝan ;
malsupren al la tero ; aŭdinte
morton de sia patro ; nigriĝis
li en kolero. ....

'51 Ĵetas glavon kaj
luktvestojn ; ne plu lin amuzas
ludo ; kaj eniras al sia patrino ;
kun vangoj en pala ruĝo. ....

'52 Knabo iras al panjo sia ;
parolas en rekta elano ; "Diru
min pravon patran, ĉiu ;
scivolas pri sia klano. ....

'53 Nun aŭskultu bona panjo ;
diru el emajlo ; vivon de patro
ĉu prenis iu ; aŭ mortis li sur
pajlo*? ....

'54 Aŭdu mia bona patrino ;
demandas mi al vi ; ĉu mia
patro veka venkiĝis ; kaŝe
estas al mi. ....

'55 Aŭdu bona mia patrino ;
veron diru al mi ; kies estis tiu
nomo ; venkis patron li? ....

'56 Aŭdu mia bona panjo ;
diru al mi de l' benko ; ĉu li
ankoraŭ estas monde ; kiu
patron venkis?" ....

'57 "Se en mondo pluas kiu ;
vian patron venkis ; estos ne
dum vivas vi ; ke li vin
rekompensas. ....

'58 Mi ne povas pli vere ; ol ĉi
diri vin ; tiuj estis Hunding-
filoj ; kiuj venkis lin. ....

'59 Tiuj estis Hunding-filoj ;
kiuj venkis lin ; estos ne dum
vivas vi ke ; ili kompensas
vin." ....

'60 Sigurd respondas al
patrino ; pove laŭ siaj sentoj ;
"Ofte kreskis al juna hundo ;
buŝe akraj dentoj." ....

'61 Hjordis iras al la kestoj ;
ĉiuj en ora garno ; "Jen vi
vidas batalvestojn ; de via
patro en armo." .....

'62 Ŝi malŝlosas la kestojn ;
kun ora atribuo ; ŝi elprenas la
glavpartojn ; kaj ĵetas al
Sigurd-genuo. ....

'63 Ŝi elprenas la ĉemizon ;
tute sangmakulan ; "Jen vi
vidas, bona filo, ; vian patran
tumulon." .....

'64 Ŝi malŝlosas la keston kie ;
oro kaj aĵoj sekretas ; prenas
tiun sangan ĉemizon ; kaj al
lia genuo ĵetas. ....

'65 Prenas ŝi la glavpartojn ; al
Sigurd donas ŝi ; "Donis via
bona patro ; ja multan bonon
al mi. ....

'66 Prenu vi ĉi tiujn ;
glavpartojn du ; lasu forĝi ilin
al ; sambona substitu'. ....

'67 Regin forĝisto loĝas ; ĉe
venonta flu' ; al li vi portu ; ĉi
glavpartojn du. ....

'68 Al li venigu vi ; ĉi
glavpartojn du ; forĝu li bone
kaj valore ; ĝis vi rajdos plu.
.....

'69 Akra nomiĝas drako ;
kuŝas sur Brileriko ; Regin
estas bona forĝisto ; perfido
lia praktiko. ....

'70 Iru al rapidfluo, vi ĵetu ;
ŝtonon en riveron ; tian elektu
ĉevalon kun ; malfuĝa
karaktero." .....

'71 Iris al rapidfluo, li ĵetis ;
ŝtonon en riveron ; tian elektis
ĉevalon kun ; malfuĝa
karaktero. ....

'72 Li elektiĝis en la regno ;
neniu lin egalas ; poste jam
nomiĝis li ; Grizo, Sigurda
ĉevalo.

'73 Frue estis en mateno ; mi
memoru pove ; Sigurd celas
trans riveron ; forĝiston Regin
trovi. ....

'74 Sigurd saltas al Griza
dorso ; mateno nuras novi ;
poste rajdis li trans riveron ;
forĝiston Regin trovi. ....

'75 Estis juna Sigurd ; rajdas
al pordo kabana ; Regin ĵetas
forĝaĵojn ĉiujn ; kaj prenas
glavon en mano. ....

'76 "Aŭdu brava Sigurd ; vi
estas kuraĝa viro ; vojaĝas
kien vi ; kien rajda iro?" .....

'77 "Nun aŭskultu Regin ; ĉi
tien mia iro ; forĝu por mi
glavon nun ; jen mia deziro."
.....

'78 "Estu bonvena, juna
Sigurd ; min kara estas vi ; se
restos en regno iom da tempo ;
vi estu ĉi nokte ĉe mi." .....

'79 "Mi ne povas, forĝisto
Regin ; resti jen ĉe vi ;
mankos mi al Hjalprek reĝo ;
el la kortumo ĉe li. ....

'80 Forĝu glavon vi por mi ;
bonvalora afero ; ambaŭ
fendos mi per ĝi ; kaj ŝtalon
kaj feron. ....

'81 Forĝu glavon vi por mi ;
brilan en fasono ; ambaŭ
fendos mi per ĝi ; feron kaj
ŝtonon." ....

'82a Regin je la glavo prenis ;
metis ĝin sur ardon ; dek
noktojn tenis ; li ĝin tie garde.
.....

'82b Regin je la glavo prenis ;
metis ĝin enflame ; dek
noktojn tenis ; li ĝin ĉiam
same. ....

'83 Dek noktojn tenis ; li ĝin
ĉiam same ; tiam juna Sigurd
for ; rajdinta estis jam. ....

'84 Frue estis en mateno ; suno
brilas nove ; Sigurd saltas al
Griza dorso ; forĝiston Regin
trovi. ....

'85 Sigurd saltas al Griza
dorso ; mateno nuras novi ;
poste rajdis li trans riveron ;
forĝiston Regin trovi. ....

'86 Estis juna Sigurd ; rajdas
al pordo kabana ; Regin ĵetas
ĉiujn forĝaĵojn ; kaj prenas
glavon en mano. ....

'87 "Estu bonvena, Sigurd ;
forĝis mi glavon ; se vin ne
nocas menso kaj koro ; vi
estos venkohava. ....

'88 Forĝis glavon mi por vi ;
brilan en fasono ; ambaŭ
fendos vi per ĝi ; feron kaj
ŝtonon." ....

'89 Sigurd iras amboson
grandan ; firma grundo atendis
; rompe sian glavon ; en
partojn du li fendis. ....

'90 "Morton de mi, Regin ; vi
meritas ĉar ; min perfidi volis
vi ; per via armilfaro." ....

'91 Ambaŭn prenas li
glavpartojn ; ĵetas al lia sino ;
tremis Regin forĝisto ; kiel
lilifolio. ....

'92 Ambaŭn prenas li
glavpartojn ; ĵetas al lia mano
; tremis mano de Regin ; kiel
lilia kano. ....

'93 "Forĝu vi alian glavon ;
sed tiel forĝu ĝin ; sciu vi
Regin ; vivo ne restos vin. ....

'94 Glavon vi faru tiom ; forta
en tolero ; ambaŭn fendos mi
per ĝi ; kaj ŝtalon kaj feron."
.....

'95 "Forĝos mi alian glavon ;
estos ĝi sufiĉe ; koron de la
drako ; metos mi kondiĉe. ....

'96 Por vi juna Sigurd ; forĝos mi na glav' ; koron de la drako ; vi donu al mi por pag'." .....

'97 Regin je la glavo prenis ; metis ĝin enflame ; tridek noktojn tenis ; li ĝin ĉiam same. ....

'98 Tridek noktojn tenis ; li ĝin ĉiam same ; tiam juna Sigurd for ; rajdinta estis jam. ....

'99 Sigurd saltas al Griza dorso ; mateno nuras novi ; poste rajdis li trans riveron ; forĝiston Regin trovi. ....

'100 Estis juna Sigurd ; rajdas al pordo kabana ; Regin ĵetas ĉiujn forĝaĵojn ; kaj prenas glavon en mano. ....

'101 "Estu bonvena, Sigurd, ; kia via atendo? ; bonan havos vi superon ; laŭ ĉies rekomendo. ....

'102 Estu bonvena, Sigurd ; forĝis mi na glav' ; se vin ne nocas menso ; vi vaste vojaĝos brava. ....

'103 Forĝis glavon mi por vi ; brilan en fasono ; ambaŭn fendos vi per ĝi ; feron kaj ŝtonon." .....

'104 Sigurd iras amboson, hakas ; ĉion en rigardo ; nek eltenas klaboroj nek traboroj ; al tiom glava hardo. ....

'105 Tiel hake li Sigurd ; forte batis ; fendis li amboson ; kaj la fundon dis. ....

'106 Kuras rivero el tiu fonto ; alia ĉe la flanko ; Gram nomas li glavon ; kuŝantan sur halplanko. ....

'107 "Aŭdu glora Sigurd, ; edzinon serĉas vi ; por simila ĉefo ; donos vivon mi." .....

'108 "Nun aŭskultu Regin ; ĉi tion vi diras al mi ; sed alio kuŝas koron ; forĝisto Regin, de vi." .....

'109 "Tion ĉi, brava Sigurd ; diru vi min ; kiam vi rajdos Brilerikon ; lasu min sekvi vin." .....

'110 "Unue rajdos mi aŭrore ; Hundingfilojn trovi ; poste rajdos mi Brilerikon ; memoron mi ŝatas kovi. ....

'111 Unue rajdos mi aŭrore ; Hundingfilojn faligos ; poste rajdos mi Brilerikon ; vi ne kun mi navigos." .....

'112 Estis Sigurd Sigmundido ; ne mankas al li bonsorto ; rajdis li tiam en aŭroro ; sin venĝis patran morton. ....

'113 Rapide li venkis Hunding-filojn ; revenis li poste fortika ; hastan horon restis li ; li rajdis al Brileriko. ....

'114 Ĉiujn venkis li Hunding-filojn ; venis li re sen piko ; mallongan tempon estis en regno ; li rajdis al Brileriko. ....

'115 Trompulo Regin forĝisto ; pensas mem en si ; "Celas vi al Brileriko ; vin postsekvos mi." ....

'116 Estis Sigurd Sigmundido ; rajdas trans arbaro ; lin renkontis maljunulo ; eksidis apud pado. ....

'117 Venis viro sur kampo antaŭen ; jam nenia rimarko ; vastan ĉapelon kape portis ; en manoj finna arko. ....

'118 Venis viro sur kampo antaŭen ; strebis li montorande ; havis okulon unun en kapo* ; butonpantalono gambe. ....

'119 Estis la juna Sigurd ; al Brileriko kuras ; renkontis maljunan viron ; meze sur la spuro. ....

'120 Estis la juna Sigurd ; sursidis bonan ĉevalon ; tiel diris filoj al mi ; lin batis la fatalo. ....

'121 "Aŭdu Sigurd Sigmundido ; vi estas alta viro ; vojaĝas kien vi ; kien rajda iro?" ....

'122 "Unue mi rajdis al ŝilda bruo* ; la Hunding-filojn trovi

; nun mi rajdas al Brileriko ; faman lukton provi." ....

'123 "Aŭdu alta Sigurd ; diru vi al mi ; kiu estas malgranda homo ; sekvanto jen kun vi?" ....

'124 "Forĝisto Regin li nomiĝas ; drakofrata viro ; ĉar mi havas lin ĉe mi ; dum ĉi tiu mia iro." ....

'125 "Kiu vin petis fosi ; du truojn ĉi ; morton tiu sama homo ; generis por vi." ....

'126 "Regin al mi konsilis ; fosi truojn du ; ĉar li estas mia amiko ; dum tiu ĉi veturo." ....

'127 "Se vin konsilis Regin ; fosi truojn du ; estas li fiperfidulo ; mortigi vin faros, nu. ....

'128a Bone Sigurd devas vi ; havi je atento ; ke ne donu al vi morton ; tiu ĉi serpento*. ....

'128b Bone Sigurd devas vi ; gardi je atako ; ke ne donu morton al vi ; tiu granda drako. ....

'129 Fosu vi nun truojn du ; kaj trian apude, ho, ; efiko de l' veneno ; ĝin varmigu do. ....

'130 Fosu vi la trian ; vi fosu ĝin proksime ; efiko de l' veneno ; fortigos vin anime. ....

'131 Fosu vi truojn kvar ; se lacigos vin atako ; gardos vi vin per tio kontraŭ ; venensango draka. ....

'132 Fosu vi la kvaran ; iom pli longe for ; supren el la truo ; luktos vi lin rigore. ....

'133 Fosu vi la kvaran ; vi fosu ĝin apude ; poste vi Sigurd ; staru en tero kruda." ....

'134 Drako iris de la oro ; vasta famo deklaras ; Sigurd sidiĝas sur Griza dorso ; rajde sin preparas. ....

'135 Drako iris de la oro ; ŝajnas en sekuro ; Sigurd palpas vundosagon* ; por glava proceduro. ....

'136 Tridekulna akvofalo ; sub ĝi kuŝis drako ; kapo kaj vosto sur la tero ; kuŝis kurbe lokon. ....

'137 Tridekulna akvofalo ; sub ĝi kuŝis drako ; supre estis ambaŭ bridoj ; kuŝis ventro lokon. ....

'138 Supris liaj ambaŭ bridoj ; sed ventro lokon kovis ; estis la brava Sigurd ; li sian glavon ŝovis. ....

'139 Estis rapida Sigurd ; glavon tiris en tru' ; buntan drakon fendis li ; en disajn partojn du. ....

'140 Sigurd donis hakon belan ; al ĉiuj tre mirenda ; tremis tiam frondfolioj ; kaj tuta mondetendo. ....

'141 Tremis tiam frondfolioj ; tuta mondetendo ; Sigurd per sia akra glavo ; hakis talion fende. ....

'142 Tiam drako demandis ; kiam li kuŝis rompe ; "Kiu estas la kuraĝulo ; hakanta tiom aplombe?" ....

'143 "Sigurd vi nomu min ; Sigmunda filo ; estis la juna Hjordis ; ŝi lia edzino." ....

'144 "Nun aŭskultu Sigurd ; kion mi diras al vi ; kiu vin sekvis vastan vojon ; tien ĉi al mi?" ....

'145 "Regin estas via frato ; voje li min gvidis ; li plej granda perfidulo ; mortigi vin avidis." ....

'146 Tion respondis drako ; en sange kuŝa stato ; "Mortigu vi forĝiston Regin ; kvankam mia frato. ....

'147 Venku vi forĝiston Regin ; kiel vi venkis min ; li plej granda perfidulo ; mortigi volis vin." ....

'148 Diris Regin forĝisto ; je sia intereso ; "Ĉu al mi nun Sigurd ; vi donos laŭ promeso?" ....

'149 Sigurd pikis al la koro ;
kvankam vojo dura ; fritis ĝin
sur stango ; tridek ulnojn
mezura. ....

'150 Sigurd mane tro varmiĝis
; tuj en buŝon tiris ; birdojn li
kaj bestojn ĉiajn ; komprenis
kion diris. ....

'151 Diris al li sovaĝaj birdoj ;
sidis sur kverka branĉo ; "Por
vi mem Sigurd ; estu viando
manĝo." ....

'152 Sigurd rostis koron ; kaj
tiris ĝin de l' stango ; Regin
kuŝiĝis drinki ; el draka
venensango.

'153 Regin kuŝis drinki ; el
sango de la drako ; Sigurd
morten vundis lin ; per tie
stara hako. ....

'154 Estis la juna Sigurd ;
glavon svingis plu ; poste li
fendis forĝiston Regin ; en
disajn partojn du. ....

'155 Multan oron povis tiam ;
Sigurd ekposedi ; ĉar li venkis
la buntan drakon ; kiu
Brilerike predis. ....

'156 Frue estis en mateno ;
ruĝas antaŭ suno ; ligas li sur
Grizan dorson ; orkestojn dek
duajn.

'157 Dek du orkestojn ŝarĝe ;
li metis post akiro ; supre li
eksidis mem ; laŭ onia diro.
....

'158 Sin sidigas Sigurd ; rajde
sur la meto ; Griza kuris sur
erikejo ; tiam estis preta. ....

'159 Dek du orkestojn ;
ambaŭflanke ŝarĝa ; kuris li
trans Tilirojo ; famo min venis
largâ. ....

'160 Griza saltis trans fosajon
; rompiĝis rimeno ; kelkaj
diris al mi tion ; estis
fatalveno. ....

'161 Kuris ĉevalo en sovaĝejo
; ne konis vojon ĝustan ;
Sigurd dormis en tiu nokto ;
sub malvarma arbusto. ....

'162 Tiel tretas Griza ; ebene
ŝtonan valon ; Neniu venas tia
poste ; en riĉan reĝan halon.
....

'163 Nun baladon finos mi ; ne
kantas mi jam favore ; poste
ekos alian kanton ; kaj metos
ĝin plu memoren. ...

25/15

.

,& Kanto de Brinhild:

'164 Aŭdis rimbaladon mi ;
faritan en pli verda lok' ; estis
praunue ĝi ; ekis en Budla
epok'. .....

'165 En pratagoj reĝo regis ; ni
lin Budlo nomu, ; bredis
bonan li filinon, ; naskita por
sorto bona. ....

'395 Nun baladon finos mi ; ne
kantas mi jam per favoro ;
poste ekos trian kanton ; kaj
metos ĝin plu en memoron.
.....)

<& Klarigoj al Sigurda balado:

Balado pri Sigurd Fafnon-mortiginto, forĝisto Regin kaj drako (aŭ "serpento") Fafno. Verkis verŝajne Johan Henrik Schrøter (iam ĉirkaŭ jaro 1820). El feroa tradukis Martin Strid (2014). La rakonto venas el Volsunga fabelo kaj estas ilustrita en ŝtonaj runskriboj kiuj aĝas mil jarojn. Sigurd nomiĝas feroe Sjúrdur (Sjeŭrur) kaj germane Siegfried ("Zigfrid"). Opiniis historiistoj ke li estis franko.

Al 131-strofa varianto el Strejmojo (Feroa Fluinsulo), interrete trovebla, ni aldonis 32 kromajn strofojn el 146-strofa varianto kiu estis notata en Sudurojo (Feroa Sudinsulo) kaj presata en 1822. Duoble tradukiĝis strofoj '82 kaj '128. Kaj la vortoj kaj la sinsekvo de la strofoj povas varieti.

Melodio #Strejmoja el centra Feroo kaj #Suduroja el feroa Sudinsulo.

Klarigoj (*):

'1 Sablejo estas malfekunda tero, ofte landlima.

'27 Hel estas diino gardanto de la malhela kaj malvarma regno de morto.

'28 Funebra kutimo estis meti kadavron de estro sur ŝipon kaj bruligi ĝin sur maro kun valorajoj.

'53 Morti sur pajlo signifas morti hejme pro aĝo aŭ malsano, anstataŭ heroe-honore morti en batalo.

'118 Unuokuleco estas atribuo de ĉefdio Votano (Oðin).

'122 Ŝilda bruo: batalo.

'128a Serpento jen signifas drakon.

'135 Vundosago, metaforo pri glavo.

>

& Valdemara balado:

< Rekante 15 el 29 batoj por strofo, entute 7482 paŝoj dum 1 horo kaj 14 minutoj. Klarigojn (*) vidu post la strofoj.>

(# Melodio:

<1,7:29> (/lala sofa fami mifa; sola laso fami; lala sofa remi fala; sofa fami mire;

(#Rekantaĵe: mifa so so; la3la lala lala lala so so; dodo dore mi; mifa so so)

)×258)+

(& Strofoj:

,& Unua parto. Devenoj:

'1 /Venu jam kunigi nin ; en ĉendancon feroan* ; ĉar ni historion konu ; kaj fieru heroan.

(×:; **Kantu forte ; frape paŝu dancon kaj ridetu ; belas nova tag' ; kantu forte.**)

'2 Nun aŭskultu jen baladon ; belan mi rakontos ; pri sinjoro kuraĝa kiu ; duran devon frontos. ....

'3 En Francujo hugenotojn* ; reĝo persekutis. ; Fuĝis Langleoj de l' despoto ; kaj ekzilon salutis. ....

'4 En Svedujo poste loĝis ; bona arĥitekto ; ĉar lia prapatro fuĝis ; tien vivprotektan. ....

'5 Verkis fabelojn por infanoj ; kaj instruajn librojn ; fraŭlino Matilda* kun elano ; voĉis amajn vibrojn. ....

'6 "En Sudermanlando* vivas ; arĥitekto sperta. ; Estrajn domojn kaj preĝejojn ; li konstruis lerta. ....

'7 Por norvega parlamento ; Emil* desegnis domon. ; Plu famigis teatrejo ; Dramen lian nomon." ....

'8 "Svaton jesu, edziniĝu ; al sinjoro Langleo ; ne pro riĉo kaj prestiĝo ; sed familia kreo." ....

'9 Spetebihale* post la nupto ;
hejmon faris ili ; vivis honeste
sen korupto ; kvar ŝi naskis
filojn. ....

'10 Frato Filip* inĝeniero ;
kun Nobel' laboris ; poste pri
konstruteĥniko ; Stokholme
profesoris. ....

'11 Frato Abrahamo* ĥemion ;
diligente studis. ; Profesoro
heliuman ; pezon li konkludis.
.....

'12 Frato Aleksandro* artisto ;
rajdi ĉevalon ŝatis ; pentris
mondon de ekzisto ; povas mi
konstati. ....

'13 Valdemar'* plej juna filo ;
de Emil kaj Matilda ; kreskis
intelekte brila ; en homamo
milda. ....

'14 En Polujo judo juna* ;
kreis novan lingvon. ;
Varsovie li eldonis ; per doto
tiun atingon. ....

'15 Libron cenzuristo rigardis ;
en tempo de siringoj ; en la
rusa, pola, germana ; franca
kaj angla lingvoj. ....

'16 Unuan libron li al homoj ;
diverslanden sendis ; kaj
reagojn de ranguloj ; kun
espero atendis. ....

'17 Lernis verkisto Tolstoj
dum horo ; la gramatikon tute
; kaj post studo duhora
ankoraŭ ; komprenis absolute.
.....

'18 Dekkvinjara Antonina* ;
Esperanton lernis ; ĉar ne volis
venkon finan ; atendi ĝis
eterne. ....

'19 Skribis ŝi leteron kaj ; al
Zamenhofo sendis. ; Lin
kortuŝis vortoj ŝiaj. ; Bone
respondendis. ....

'20 "En Simferopolo instruas ;
mi ĝin al kamaradoj. ; Pensoj
homaranaj influas ; dum la
lingva studado. ....

'21 Ni nun esperanton kune ;
ku2n ĝojo lernas. ; Volas
generacio juna ; vivi mondon
modernan." ....

'22 Venis vortoj de la majstro ;
ankaŭ al Upsalo. ; Otto*
ordiniĝis pastro ; en la
katedralo. ....

'23 "Valdemaro, ho studanto ;
de l' universitato* ; lingvon
rigardu Esperanton ; certe vi
ĝin ekŝatos." ....

'24 Valdemar' kaj Otto
Zejdlico ; studis la novan
lingvon. ; Ĉiu poste en sia
ofico ; bone sin distingis. ....

'25 Ili societon faris* ; por lingvo Esperanto. ; elektiĝis Valdemaro ; ĝia prezidanto.

.....

'26 Ludoviko pensas pri ; homara paca pado: ; "Ĉu la lingvo internacia ; fariĝos monda movado?

'27 Mondolingvo Volapuko* ; perdas da prestiĝo. ; decidis Nurenberga klubo ; esperantistiĝi*. ....

'28 Volapukon trafis jam ; forlaso kaj disfalo. ; Klubon esperantan fondis ; junuloj en Upsalo. ....

'29 Dua klubo kaj unua ; por nur Esperanto, ; estu lumo por movado ; monde malgiganta."

.....

'30 "Kara mia edzo, vi ; ne estu maltrankvila. ; Vian lingvon lernas jam ; anaro tuj multmila." ....

'31 De Valdemara balado nun ; jen parton la unuan ; finas ni sed dancos kune ; baldaŭ* la parton duan. ....

,& Dua parto.

Ruslandon:

'32 Jen Valdemaran parton duan ; kantos mi al vi tu2j. ; Valdemaro renkontis fruajn ; espojn en Rusu2j'. ....

'33 "Esperantistoj al Jalto venu!" ; anoncis Ilja Ostrovski* . ; Pra-Pasportan Servon jenan ; devas mi agnoski. ....

'34 "En La Esperantisto* amikojn ; lingvajn iu invitis" ; diris Valdemar' al Eriko* ; "iru ni viziti. ....

'35 Kun kamaradoj mi jam fondis ; esperantoklubon. ; Tempas pri uzeblo respondi ; kaj forigi dubon. ....

'36 Planu ni vojaĝon kune ; trans la maro balta ; ek de Sankta Peterburgo ; ĝis la urbo Jalta." ....

'37 "Rusoj al Svedujo estas ; hereda malamiko" ; diris Eriko, "Ĉu atesti ; tion en praktiko?" ....

'38 "Malamikojn ĉu vi diru ; sed jen amikaro" ; diris Valdemaro, "Iru ; ni al Nigra Maro!" ....

'39 Iris ek sur longa vojaĝo ;
du studentoj svedaj ; pro
krimea espa mesaĝo ;
amikecon kreda. ....

'40 Tra Finnlando li biciklis ;
Sanktan Peterburgon. ;
Esperanta parolo tiklis ; kun
viro* en tiu urbo. ....

'41 Esperanton Erik ne sciis ;
eke ne parolis. ; Dum veturo
lernis li ; ĉar komuniki volis.

'42 Ili veturis per fervojo, ;
Moskvon rapidis ; gastis faman
Lev Tolstojon*. ; Lokaj espoj*
gvidis. ....

'43 Militon kaj pacon*
diskutis ; kaj cenzuron baran. ;
"La Regno de Dio estas ene ;
de vi,* miaj karaj. ....

'44 Donu preter egoismo ;
spacon al la amo ; kiel fortojn
adicias; paralelogramo.*" ....

'45 Valdemar' dankemas ĝoja ;
pro la granda saĝo ; kiun
dividis jen Tolstojo ; kaj
kontente mesaĝas. ....

'46 "En Rusujo kun amikoj ;
ni spertas unuan fojon ;
internacian lingvaplikon ;
poste daŭrigos vojon. ....

'47 Al Krimeo suna hastos ; ni
trans montan alton ; ĉe Ilja
Ostrovski gastos ; maran
urbon Jalton." ....

'48 Antoninan Ilja vokis ;
"Venu al gastoj montri ; la plej
belajn krimeajn lokojn ; kaj al
ili rakonti*." ....

'49 En Krimeo kunestadon ;
ĝuas tri semajnojn. ; Ĝis
daŭrigas ili padon ;
lingvofluon gajnos. ....

'50 De Sevastopolo ŝipiras* ;
ili konatan adreson ; de
esperanta pioniro ; Borovko*
en Odjeso. ....

'51 Estis Nikolao la sama ; kiu
el Varsovio ; ricevis la
respondon faman* ; pri
Esperanthistorio. ....

'52 Li kaj Antonina jam gvidis
; internacian voĉdonon* ; kiun
Odjesa klubo decidis ; pri
reformpropono. ....

'53 Dankis pro tio Zamenhof' ;
ke ili grave agis ; lin, estontan
teozofon ; kaj ŝin, kiu ĉion
pagis. ....

'54 Ĉiĉeronis Antonina ; kaj
sen ajna dubo ; bone
reprezentis sian ;
esperantoklubon. ....

'55 "Valdemar', mi vidas ke ;
vi ja ne estas danda. ;
Eltriviĝis viaj ŝuoj ; pro
paŝado planda." ....

'56 "Kun vi kara Antonina;
urbon ni promenis. ; Multon
interesan vidis ; ne piedojn
trenis." .....

'57 Nikolaon Bo2rovkon;
edziniĝis poste ; Antonina
Ĉaikovska. ; Nupton ĝoje
tostu! .....

'58 En Odjeso Valdemaro ;
kun Vladimir Gerneto* ;
akordiĝis pri refaro ; de
monata gazeto. ....

'59 "Ĉesis jam La Esperantisto
; ĉar mono mankas. ; Da
abonantoj longa listo ; novan
eldonon dankus. ....

'60 Ĝi de Tolstoj publikigis* ;
verkon Prudento kaj kredo ;
kio cenzuron rusan instigis ;
ordoni ke ĝi cedu. ....

'61 La cenzuro esperanton ;
eldoni malpermesis ; sed
revuon en bona kvanto ;
svedoj povus presi. ....

'62 Gazeton Lingvo Internacia
; parte mi financos. ; Preso
estu tasko via ; jen nia alianco.
.....

'62 Per leteroj mi redaktos ;
esperantogazeton. ; Eldonadon
vi pritraktu ; ĝis dissendo
pretos." .....

'64 "Gazeton Lingvo
Internacia ; presos mi kaj
eldonos" ; diris Valdemar',
"kaj mi ; amikojn helpajn
konas. ....

'65 Tiel glate ni evitos ; caran
la cenzuron ; kaj forumon
faros meritan ; por la nova
kulturo." .....

'66 Ŝipon ili al Istanbulo ;
serĉis el Odjeso ; sed
ŝipestrojn ebriulojn* ; volis tuj
forgesi. ....

'67 Erik al maristo parolas ;
"Serĉas ni ŝipon ; iri
Konstantinopolon. ; Ĉu per
via skipo?" .....

'68 "Nia ŝipestro kuŝas
plankon ; eĉ ne povas stari. ;
Brando ne estas lia manko" ;
maristo fideklaris. ....

'69 Venis per rusa vaporŝipo ;
Konstantinopolon. ; Ĉe
Bosporo brilis urbaj ; turoj sur
markolon. ....

'70 Aĥmed Paŝa* ilin gastigis
; ridis rondaventra. ; Grand-
sinjoro de l' kortego ; montris
kion li pentras. ....

'71 De l' maro laŭ Danuba
Rivero ; ili du pluiris, ; preter
ĝia Pordo Fera ; montojn
verdajn miris. ....

'72 "Restu pli longe en
Hungarujo!" ; Valdemaro
proponis ; "Ne, ni hejmen iru
tuje!" ; Erik lin admonis. ....

'73 "Budapeŝto min ravas
plu!" ; Valdemaro vokis. ;
"Via monujo havas truon!" ;
lin Eriko mokis. ....

'74 El Upsalo venas gazeto ;
Lingvo Internacia. ; En la tuta
mondo aperas ; neniuj alia. ....

'75 Sur sin tiun taskon prenis ;
Valdemar' Langle' ; doktoro
Krikorc, Pol Nilen' ; kaj
Alberj por ekspedo*. ....

'76 Kvar klubanoj fondis ĝin ;
kaj poste ili produktis ; dum
kvar jaroj magazinon ; kiu
lingve fruktis. ....

'77 Gazeton redaktas
Vladimiro ; de distanco
granda. ; Poŝti ĝin klubanoj
iras ; por homoj diverslandaj.
.....

'78 Nikolao trovis lokon ; en
Sankta Peterburgo. ;
Translokiĝis paro Borovko ;
de lando de la sturgo. ....

'79 Al ili la revuon ; poŝto
pakaĵe liveris. ; La Rusujan
distribuon ; ili letere peris. ....

'80 Valdemaro pionira ; estas
esperantisto ; kaj per spertoj li
fariĝos ; bona ĵurnalisto. ....

'81 Valdemaran baladon ni
jam ; finas parton duan ; kaj ni
ĝian parton trian ; baldaŭ
dancos bruan. ....

,& Tria parto. Revojaĝe:

'82 Nun de Valdemara balado
; kantos mi parton trian ; pri
lia vojaĝado ; en mondo nia.

.....

'83 Al Rusujo rean fojon* ;
Valdemar' sopiras. ; Sanktan
Peterburgan vojon ; li somere
iras.

'84 Bonvenigis geborovkoj. ;
En ŝia utero ; jam embriis*
Valdemara ; venonta
amespero. ....

'85 Ĝojis Antonina kara ; kaj
en ŝia sino ; kreskis jam por
Valdemar' ; estonta dua
edzino. ....

'86 "Aleksandro, frato mia ; vi
ĉi tie restis. ; Ĉu Nobela
ekspozicio* ; tre sukcesa
estis?" ....

'87 "Jes, mi la ornamojn faris ;
pagon ricevis tu2j. ; Antonina
la monon ŝparis ; ni iru al
Italu2j*." ....

'88 Post Rusujo Budapeŝten ;
venis Valdemaro ; vidi
grandan ekspozicion ; de
hungara miljaro* . ....

'89 Li en Lingvo Internacia ;
skribas artikolojn ; espe pri
vojaĝoj siaj ; kaj amikaj
paroloj. ....

'90 Al Rusujo trian fojon ;
Valdemar' sopiras. ; Sanktan
Peterburgan vojon ; li somere
iras*.

'91 Por li stampis la sveda
konsulo ; rekomendan leteron.
; "Al ĉi tiu bona junulo ; fidu
en aferoj." ....

'92 Li veturis per fervojo ;
inter kamparanoj ; viziti
grafon Lev Tolstojon ; en
Jasnaja Poljana* . ....

'93 Devis ŝanĝi vagonaron ; li
en urbo Tula ; ĉe preĝejo
renkontis paron ; povran
ĉifonulan. ....

'94 Lev lin bonvenigis kore ;
en sia vilaĝo ; kaj dividis kaj
palacon ; kaj profundan saĝon.

.....

'95 Demandis li de Lev
moralon ; post malvenko
ŝaka* ; "Kiel ĝuste agi sen
falo ; en malĥristan vakon?

.....

'96 Mizerulan paron renkontis
; mi ĉe preĝejo dorman. ; Riĉa
mi junulo hontis ; pri almozo
norma." ....

'97 Lev respondis kun okuloj ;
fajrobriple viglaj ; "Ni ne
kapablas vivi sanktule ; tio
vivon siglas." ....

- '98 Sergej Aleksandroviĉ' ;
tatarâ ĥana pranepo* ; helpon
al Valdemar' dediĉis ; sur
kozaka stepo. ....
- '99 Juĝisto Dmitri Ivaniĉ'* ;
kaj vilaĝa atamano* ; trovis
por li taŭgajn kondiĉojn ; ĉe
Filonovskajanoj* . ....
- '100 Kun kozakoj vivi li volis
; en maleleganto. ; Kun Sergej'
kaj Dmitri parolis ; nur en
esperanto. ....
- '101 Pluge, rikolte, draŝe
laboris ; li ĉe kozakoj* pene. ;
Supon kaj nigran panon voris ;
vekiĝis frumatene. ....
- '102 Rusan stepon sur ĉevalo ;
Valdemar' vojaĝos ; post
restado radikala ; en kozaka
vilaĝo. ....
- '103 Sur ĉevalo Zakaulok ;
rajdis li horizonten. ; Rusan
kampanan gastamon ; ĉie li
renkontis. ....
- '104 Sur Zakaulok rajdis al
nordo ; li dum sunis kaj blovis
; kaj ĉe ĉiu kampula pordo ;
koran gastamon trovis. ....
- '105 Kampulojn, amikojn kaj
princinojn ; gastis li sur vojo. ;
Post riveroj kaj ravinoj ;
revenis al Tolstojo. ....
- '106 "En mia dudekkvina jaro"
; diris Valdemaro ; "rajdis mi
kozakan ĉevalon ; ĝis Balta
Maro. ....
- '107 Mi dum iro spertis
pravon ; ke stampita letero ; al
oficulo pruvas gravon ; de
bezona afero." ....
- '108 Jarcentfinon esperanta ;
unua edziĝo vestas. ; Signe
Blumberj* el Akvelando* ;
kaj Valdemaro festas. ....
- '109 "Mielmonate ni vojaĝu ;
foran Samarkandon. ; Rusa
registaro omaĝon ; donos tra
la lando. ....
- '110 Pro letero de reĝo
Oskaro* ; nia grupo disponos ;
tra imperio de rusa caro ; mem
fervojevagonon. ....
- '111 Vi nin sekvu en vojaĝo ;
frato Aleksandro. ; Bildojn
pentru de vilaĝoj ; kaj riveraj
meandroj." ....
- '112 Signe al li naskis filojn ;
bele sane kreskis ; juna Lars
kaj aĝa Emilo* ; bone
adoleskis. ....
- '113 En la granda imperio ; de
la rusa caro ; fermentiĝas
revolucio ; en la laboristaro.
.....

'114 Valdemaro ĝin atestis ;
en aparta libro* ; kiel popolon
trupoj molestis ; murde per
kalibroj. ....

'115 "Se maltaŭga registaro ;
civitanojn murdas ; al iliaj
pledaj deklaroj ; oni restu
surda." ....

'116 Fondon de sveda
esperanto;federacio gvidis ;
Valdemaro kaj sen vanto ;
poste ĝin prezidis*. ....

'117 Verkis Valdemaro pri ;
milito en Balkano*. ; Por la
monda katastrofo ; estis ĝi la
ĉano. ....

'118 En la mondmilito logis ;
Finnlandon liberiĝi. ; Ilin
Valdemar' apogis ; kampanjis
li prestiĝe. ....

'119 Dum la rusa revolucio ; al
finnoj libero venis. ;
Valdemaro helpis tion ; kaj
ricevis ordenon*. ....

'120 Trian jaron de la paco ;
mortis lia Signe. ; Vivo estas
nur donaco. ; Enteriĝis digne.
.....

'121 Valdemaro al Rusujo ;
ĵurnaliste iras*. ; Antoninan li
renkontas ; ŝi problemojn
diras. ....

'122 "Kara mia Nikolao ; patro
ilia mortis ; kiu al ni
vivsekuron ; kaj monon
hejmen portis. ....

'123 Ĉu vi povas al Svedujo ;
mian filinon preni ; ke mi
povu la aliajn ; sola en vivo
teni?"

'124 "Nina venu al Stokholmo
; plu muzikon studi. ; Ĉe mi",
diris Valdemaro ; "povos
pianon ludi." ....

'125 Enamiĝis Valdemaro ;
kaj la juna Nina. ; Ŝi fariĝis
post du jaroj ; lia novedzino*.
.....

'126 Mi la trian parton nun ;
rakontis Valdemaran ; kaj ni
poste dancos kune ; ankaŭ la
parton kvaran. ....

,& Kvara parto.

Hungarlandon:

'127 Nun mi kantos kvaran parton ; pri Valdemar' kaj Nina. ; Mondo tre malbone fartos ; pro malamo kulmina.

.....

'128 Lernis Esperanton frue; Valdemar' kaj regis. ; Li dek unu lingvojn flue ; kaj parolis kaj legis. ....

'129 Germanujon humiligis ; la venkintoj militaj ; kio kontraŭreagon instigis ; civilizon spitan. ....

'130 Eĉ pli Hungarujon rabis ; paco Trianona. ; Restis por miljara nabo ; lando nur triona*. ....

'131 Rajdis Valdemar' ĉevalon ; tra hungara lando* ; por ekkoni ĝin pli bone ; ol de fervojrando. ....

'132 En sia kvindeknaŭa jaro ; rajdis Valdemaro ; puston longe sur ĉevalo ; tra lando de hungaroj. ....

'133 Ekinstruis li svedan lingvon ; en universitato* ; kaj studantojn judajn ŝirmis ; kontraŭ rasismaj batoj. ....

'134 Li en Budapeŝto laboras ; en lingva fakultato ; kaj rimarkas ĉe ĥristanoj ; mankon de kompatato. ....

'135 Post verkado, tradukado ; kaj kontakta kreo ; fariĝis li de l' ambasado ; kultura ataŝeo*.

.....

'136 Adolf Hitler* sen skrupuloj ; homojn tre malamas. ; Kontraŭ judoj, maldekstruloj ; amasparoloj flamas: ....

'137 "Judoj kaj ciganoj estas ; senvaloraj rasoj. ; El ili neniu restu ; pace ni ne lasu. ....

'138 Al ni arjoj* ankaŭ slava ; raso malsuperas. ; Jes, la onidiroj pravas ; ili ne prosperos." ....

'139 Nazia partio sen kompatato ; homojn malestimas. ; Judoj, slavo, demokratoj ; regon ilian timas. ....

'140 Pli da teritorio postulas ; nazia retoriko. ; Libro brulas, kapoj rulas ; antaŭ la svastiko*. ....

'141 Plojn Germanujo atakas* ; grakas generaloj. ; Dua mondmilito diskalkas ; landojn al bataloj. ....

'142 "Diplomatoj sovetaj foriru!" ; Hungarujo postulas. ; Valdemar' eskortis ilin ; sekure ĝis Istanbulo. ....

'143 Hungarujo sendas trupojn ; lukti kontraŭ rusoj ; por eviti germanan okupon ; kiel aŭstroj* ĵuse. ....

'144 Stalingradon germanoj tuŝas ; en batalo* decida. ; Ilin de tie rusoj repuŝas ; okcidenten rapide. ....

'145 Martan tagon la nazioj ; faras hungare puĉon*. ; Valdemaro vidas defion ; "Komenciĝos buĉo." ....

'146 Valdemaro kaj Per Anger* ; en ambasado sveda ; antaŭvidis regi sange ; nazia murdobsedo. ....

'147 "Adolf Ajhmann* el Germanujo ; venis forigon gvidi. ; Judojn li kolektas tuje ; sendos al perfido. ....

'148 Judojn for nazioj portas ; en tro malgranda spaco. ; En vagonoj centoj mortas ; pro premiĝo kaj laco. ....

'149 Mi ne mem atestis tion ; sed aliaj vidis ; kaj al ni rakontis ĉion. ; Dume neniu ridis. ....

'150 Al mi estis granda ŝoko" ; diris Valdemaro ; "Eĉ por turni sin mankas loko ; en malluma staro. ....

'151 Al mi estis forta skuo" ; diris Valdemaro ; "Eĉ por turni sin mankas truo ; en la densa staro. ....

'152 Malantaŭ ŝlositaj klinkoj ; en kunpremo merda ; plurajn tagojn eĉ sen trinko ; multaj prudenton perdas. ....

'153 Ĉu ni povas helpi homojn ; resti en sekuro ; kaŝi sin en ŝirmaj domoj ; for de sanga spuro?" ....

'154 "Mi pasporton doni povas ; se iu rilaton ; por si al Svedujo trovas ; ankaŭ nur privatan." ....

'155 Al Per Anger Valdemaro ; respondas per informo. ; "Necesas nun vivsava faro ; ekster kutima normo. ....

'156 Karlo Luc* en ambasado ; svisa simile faras. ; Registaron li persvadis. ; Kartoj arestojn baras. ....

'157 Kaŝas li homojn de arestoj ; en eksa fabriko vitra ; ŝirmas ilin de molestoj ; kaj mortigoj arbitraj. ....

'158 Kaj mi tiel same faros ;
kvankam kontraŭ juro. ;
Homojn kaŝi ni preparos ;
inter amikaj muroj." .....

'159 Diris Per aserton pravan ;
"Helpu, jes, per domoj ; rajton
vivi ĉiuj havas; homoj estas
homoj." .....

'160 "Homoj estas homoj, ĉiuj
; havu rajton vivi" ; diris Per,
"Vi helpu al tiuj ; provu ni
intensive. ....

'161 Certe ni ne povos ĉiujn ;
savi de pereco" ; diris Per, "sed
helpu tiujn ; provu per ĉiu
ideo." .....

'162 Sagokrucanoj* homojn
ĝenas ; akre kaj minace. ;
Valdemar' kaj Nina penas ;
aŭdace kaj senlace. ....

'163 Valdemar' maljuna
bravas ; kontraŭ ili kuraĝi. ;
"Ili ne igu mortigejen ;
homojn alvojaĝi." .....

'164 En sia sepdekdua jaro ;
en ombro de milito ; taskon
sur sin Valdemaro ; prenas
teruron spiti. ....

'165 Valdemar' kaj Nina
Langleo ; kaŝas multajn
homojn ; ĉe amikoj malobee ;
en privataj domoj. ....

'166 Helpas homoj al la paro ;
en la savaj agoj. ; Multaj
homoj ordinaraj ; laboras ja
sen pago. ....

'167 Kelkajn kaŝas ĉe
monaĥojn ; kelkajn en
lernejoj. ; Ilin flegas kaj
prizorgas ; kiom eblas pleje.
.....

'168 Savoreta transporta servo
; havas eĉ ŝarĝaŭton ; kaj
kampare manĝaĵrezervon ; ne
priparolu laŭte. ....

'169 Per hungara amikaro ;
judojn save kaŝas ; ili kaj ĉion
eblan faras. ; Morto strate
paŝas. ....

'170 Nun de balado
Valdemara ; kaj pri brava
Nina ; finas ni la parton
kvaran ; kaj tuj dancos kvinan.
.....

,& Kvina parto.

Ruĝakruce:

'171 Finis ni la parton kvaran ;
kaj nun ekas kvinan. ;
Alparolis Valdemaron ; lia
edzino Nina. ....

'172 "Grafo Folke Bernadot"*
novas ; en Ruĝakruca estraro.
; Ĉu ni lin interesi povas ; veni
ĉe hungarojn?" ....

'173 "Kara Nina, bona ideo" ;
Valdemar' respondis ; " li
estos brila korifeo ; Ruĝan
Krucon fondi." ....

'174 Eksterlandan ministerion
; Valdemar' entretis ;
ĝeneralan sekretarion* ; li
renkonti petis. ....

'175 "Grafon akceptu
Bernadoton. ; Helplaboro
gravas ; Ruĝa Kruco Sveda
fondota ; urĝe homojn savos."
.....

'176 "Ne ricevus li permeson ;
tra Germanujo veni ; sed mi
pensas ke sukcesos ; vi la
gvidon preni." ....

'177 "Tamen Ruĝan Krucon
ĉu mi ; ankaŭ reprezentos ;
por al homoj helpi dume ; en
militaj turmentoj? ....

'178 Ruĝan Krucon certe mi
do ; urĝe organizos ; por al
homoj kun rapido ; doni
vivprovizojn." ....

'179 Sur maljunajn ŝultrojn
prenas ; Valdemar' la gvidon. ;
Tio sagokrucanojn ĝenas. ;
Planas ili perfidon.

'180 Sagokruco kaŝejojn
serĉas ; por fuĝantojn trovi. ;
Kaptatoj multajn larmojn
verŝas ; ĉar sin kaŝi ne povis.
.....

'181 "Homojn la nazioj kaptas
; estas granda krizo. ; Kara
Nina, ni adaptu ; nian
organizon. ....

'182 Ĉi leterojn ni eldonu ;
kvazaŭ fotan pasporton. ;
Povas ĝi protekti homon ;
kontraŭ bruta morto. ....

'183 Homon savos tia ĉi ;
letero de protekto. ;
Sagokrucano ne kuraĝos ; tiun
jam difekti. ....

'184 Montris vojon Karlo
Luco ; kiel deportojn eviti. ;
Fridriĥ Born* de Ruĝa Kruco ;
age lin imitis. ....

'185 Konstantino Karadja*
rumano ; Anĝel Sanz-Briz*
hispano ; Anĝel Rotta* de
Vatikano ; laboras kun sama
plano. ....

- '186 Jeson al kvarcent protektleteroj ; aŭtoritato donas ; kvankam eskapi de danĝeroj ; multaj pli bezonas. ....
- '187 Oficeje stampu paperojn ; kiel vivsavilojn. ; Ruĝakrucajn protektleterojn ; havu multaj miloj. ....
- '188 Al uniformulo ĝi ; imponos per bela stampo. ; Ĉu ĝi vere validas, tion ; kaŝu inter krampoj. ....
- '189 Oni dokumentojn respektos ; de Ruĝa Kruco Sveda ; juran bazon ne suspektos ; kaj arestojn cedos." ....
- '190 Sagokrucanoj leterojn grumblas ; de Ruĝa Kruco Sveda ; sed ne scias ke juro stumblas ; ilin validaj kredas. ....
- '191 Karlo Luc, Anĝelo Rotta ; Konstantino Karadja ; kaj Valdemaro judojn kvotas ; eviti regon sovaĝan. ....
- '192 Helpis al Anĝel Ĝorĝo Perlaska* ; post la puĉo dua ; por ke protekto ne fiasku ; en batalo brua. ....
- '193 Koncentrejon Birkenaŭon ; du kaptitoj fuĝis. ; Ili raporton* verkis baldaŭ ; kies mesaĝo muĝos. ....
- '194 Ĉasis ilin la nazioj ; veron por estingi. ; Tamen hungarajn judajn estrojn; tiu raporto atingis. ....
- '195 Juda kontraŭstara ligo ; volis ne paroli ; pri timiga koleriga ; aŭŝvicprotokolo. ....
- '196 Filip fon Frojdiger* vokas ; "Legu jen raporton! ; Adolf homvaloron mokas ; puŝas nin en morton. ....
- '197 En la koncentrejo nazioj ; judojn amase gasas ; milojn mortigas pro nenio ; vivi neniun lasas." ....
- '198 "Montru!" Valdemaro diris ; "Jen do la fina flanko. ; Pri la judaj sortoj ni miris. ; Nun ni scias, dankon. ....
- '199 Ĉi raporton mi tradukos ; kaj al reĝo sendos. ; Gustav* estas mia amiko. ; Ni reagon atendu." ....
- '200 Danielson* ambasadestro ; ne raporton kredis. ; "Elrigardu tra fenestro ; maleblas tiel procedi. ....
- '201 Sesdek mil homojn jam ; en majo, ne povas esti. ; Demandu al registaro tamen ; ĉu oni tion atestis." ....
- '202 Valdemar' al oficiro ; petas klarigi ombron. ; "Ĝeneralstabano, ni miras ; ĉu ne troas ĉi nombro?" ....

'203 "Okdek mil homojn ili ;
jam vagonare forportis. ;
Ĉiusemajne dudek kvar mil ;
pli dividas ĉi sorton." .....

'204 Fine Valdemar' sukcesas ;
sendi la leteron. ; "Ho,
Gustavo, mi promesas ; ke ĝi
diras veron. ....

'205 Hajnriĥ Himler* gvidas
en regno ; judan finan solvon.
; Ili laŭ la granda desegno ;
fariĝos fumo kaj polvo." .....

'206 Skribis al Horti Mikloŝ
Gustavo ; Valdemar'
transdonis ; kaj parolis pri
hasto grava ; al ŝtatestro
imponis. ....

'207 "Horti, deportojn
malpermesu ; el Hungarujo
judajn ; ke amaŝtransportoj
ĉesu ; kaj mortigoj krudaj."
.....

'208 "Bone ke vi al mi venas ;
kun ĉi reĝa mesaĝo: ; Ĝin mi
serioze prenas ; kun registara
engaĝo." .....

'209 Malpermesis registaro ;
judojn fortransporti ; baldaŭ
post la Valdemara ; pledo ĉe
Mikloŝ Horti.

'210 Pro la reĝa telegramo ; de
Gustavo Kvina ; ili ne sendas
judojn al flamoj ; en bruligo
fina. ....

'211 Skribas Valdemar' leteron
; al Karlo* princo. ; "Moŝto,
helpon konsideru ; kontraŭ
ekstermo grinca. ....

'212 Por la Ruĝakrucaj pagoj ;
ni bezonas monon ; kaj pro
multaj helpaj agoj ; pliajn kvar
personojn." .....

'213 "Pensas mi, akceptu vi ;
nespertan ĉi Raulon. ; Per vi
ambaŭ ja evitos ; multaj
homoj brulon." .....

'214 Venis Raul Valenberj'* ;
ĥaosan Budapeŝton ; kaj
instruis lin Per Anger ; eluzi
konsulveŝton. ....

'215 Rajtas Raul fari veran ;
ambasadpasporton. ; Multajn
li elskribas, homoj ; do
eskapas morton. ....

'216 Raul' ricevis multan
monon ; de judoj en Usono. ;
Kredis rusoj do ke estis ; li
usona spiono. ....

'217 Valdemaro de Ruĝa
Kruco; neniun monon ricevis.
; Kunlaborantojn preskaŭ
ducent ; estri sen ĝi li devis.
.....

'218 Savas Raulo per
pasportoj ; nur ĉasatajn judojn.
; Valdemaro savas ĉiajn ;
homojn sen ekskludo. ....

'219 Kanto pri Valdemar' kaj
Nina ; longe jam progresas ;
jam ni dancis parton kvinan ;
kaj baldaŭ dancos sesan. ....

,& Sesa parto. Militfine:

'220 Faris Valdemar' kaj Nina
; savlaboron sukcesan. ; Jam
ni dancis parton kvinan. ;
Venas parto sesa. ....

'221 En aŭtuno rusa avanco ;
Germanujon minacos. ; Horti
finas aliancon ; kaj proklamas
pacon. ....

'222 Sagokruco puĉon faras* ;
en la sama tago. ; Nun neniu
rajto staras ; kontraŭ teruragoj.
.....

'223 Oni malpermesis judojn ;
eliri el la ghetto ; sed
kadavrojn en Danubon ;
ĉiutage ĵetas. ....

'224 Nina en Monahinejo ; de
la Sankta Koro ; kun estrino
Hildegardo ; nokte savlaboras.
.....

'225 Malfermiĝas pordo subite
; "Vivu Salaŝio*!" ; krias deko
da plenarmitoj ; kelkaj en
ebrio. ....

'226 "Ha! Por tiaj paperoj
malbenaj ; tuta jen fabriko. ;
Ni judaĉojn ĉiujn prenas. ; Vi
vin identigu!" ....

'227 Vipas kaj tablon pistole
martelas ; ili kaj blasfemas ;
monon kaj ornamaĵojn ŝtelas ;
monahinoj tremas. ....

'228 Postan tagon ili revenas ; serĉante judojn, ; ĉiujn en la domo ĝenas ; sed maltrafas la trudoj. ....

'229 Sagokrucanoj sen uniformo ; murdas en amoko. ; Oni ne du noktojn dormu ; en la sama loko. ....

'230 Sagokruco Valdemaron ; al morto juĝas ; ĉar li vivpereon baras ; por multaj kiuj fuĝas. ....

'231 Sagokruco jam lin ĉasas ; kun mortiga celo. ; Valdemar' malsana kuŝas ; en malvarma kelo*. ....

'232 Flanken la kurtenon tiras ; bruto plenarmita. ; Valdemar' rigardas kun ; indiferento spita. ....

'233 Bruto lin rigardis zorge ; ĝis el iu angulo ; iu diris "Estas nur ; malsana maljunulo." ....

'234 Estis lia ŝanco bona ; ke razado mankas. ; Lin brutulo ne rekonas ; pro la barbo blanka. ....

'235 El la kela ĉambro tiu ; bruto re eliras. ; "Ĉu Langleon trovis vi?" ; brutkamarado miras. ....

'236 "Ne, li ne estas tie" ; respondis la unua. ; "Ĉu vi certas? Mi ne kredas!" ; diris tuj la dua. ....

'237 Enrigardis ankaŭ la dua ; zorge Valdemaron ; sed ne povis identigi ; lin tiu barbaro. ....

'238 Enrigardis bruto dua; por certecon havi. ; "Mi ne povas lin rekoni ; vi do tamen pravis." ....

'239 Tiel sub milita vintra ; budapeŝta korto ; Valdemar' saviĝis de ; la sagokruca morto. ....

'240 Malkonate li aspektis ; pro vizaĝo barba. ; Tial ne kaptiĝis li ; de Morto murde varba. ....

'241 Budapeŝton ĉirkaŭprenis ; soveta sieĝo. ; Anoj sagokrucaj ĉagrenis ; urbe en la neĝo. ....

'242 Konkeris Budapeŝton ; soveta armeo*. ; Pluvivantojn de juda ghetto ; savis de pereo. ....

'243 Rodja Malinovskij* malferma ; urbo ĝin deklaris. ; Ĉion ajn soldatoj rajtas ; sen puno fari. ....

'244 Nina diris "Monahinojn ;
la soldatoj perfortos. ;
Ruĝakrucajn vestojn ŝirme ;
mi al ili portos." .....

'245 Baldaŭ soldatoj rusaj
venis ; tra la doma pordo ; kaj
komencis virinojn ĝeni ; en
minaca ordo. ....

'246 Al soldatoj Nina kriis ;
ruse per forta voĉo ; "Ĉu vi
helpantojn sindonajn
perfortos? ; Meritas vi
riproĉon!" .....

'247 Junaj soldatoj al ŝi
respondas ; haltis preskaŭ
plore ; "Estimata patrino, ni
hontas ; nin pardonu elkore!"*
.....

'248 Junaj soldatoj honton
sentas ; kun okule larmo ;
"Estimata patrino, ni pentas ;
nin pardonu en armo!" .....

'249 Raul' ne kredis ke
danĝeris ; por li soveta flanko
; sed ĉe rusoj malaperis ; kaj
mortis en Lubjanko*. ....

'250 En printempo paco sonis
; ĉesis jam pafado. ; Nova
registaro ordonis ; forlasi
ambasadon. ....

'251 Paro Langle' Svedujen
venas ; sen eĉ unu groŝo. ; Sin
vivteni ili penos ; kun
malplena poŝo. ....

'252 Libron li verkis, Agoj kaj
tagoj ; en Budapeŝto* , kaj
mendis ; helpon per aŭtora
pago ; kaj Hungarujen sendis.
.....

'253 Ĥaoson en Budapeŝto* ;
libre Nina rakontis ; pri
danĝeroj tre honeste ; kiel
homoj volontis. ....

'254 Oficiala rekono mankis ;
por Valdemar' kaj Nina ; sed
honore oni dankis ; ĉi heroojn
fine. ....

'255 Ricevis de Ruĝa Kruco
medalon* ; ordenon de Norda
Stelo* ; justuloj inter la
popoloj* ; deklaris Israelo. ....

'256 Se vi povas pli rakonti ;
pri Langlea faro ; strofon
verku por tondronta ; balado
Valdemara. ....

'257 Jen baladon Valdemaran ;
kantis mi kaj prave ; kaj la
lingvon tuthomaran ; kaj
multajn vivojn* li savis. ....

'258 Nun mi finas la baladon ;
veran Valdemaran. ; Lian
nomon tenu ĉiam ; en memoro
karan. ....)

<& Klarigoj al Valdemara balado:

Verkis kaj komponis Martin Strid (2015).

(*):

'1 En Feroaj Insuloj travivis ĝis moderna tempo malnova tradicio ĉendanci baladojn.

'3 Hugenotoj estis kalvinistoj, viktimoj de religiaj masakroj, kiuj ekde jaro 1685 amase forlasis Francujon. Cento el ili alvenis al Svedujo.

'5 Mathilda Söderén (1832–1904), eldonisto kaj verkisto.

'6 Svede "Södermanland" aŭ "Sörmland", provinco sveona sudokcidentaŭ Stokholmo.

'7 Emil Viktor Langlet (1824–1898), arĥitekto.

'9 Spetebyhall, bieno en sudermanlanda paroko Lerbo apud Katrineholm'. Nupto estis en 1864.

'10 Filip Langlet (1866–1950), laboris konstruiste ĉe Robert Nobel dum 1890–1893 kaj sekretario ĉe Alfred Nobel 1896–1897 kaj 1899–1937 instruis en Tehnika Altlernejo de Stokholmo.

'11 Abraham Langlet (1868–1936), doktoro pri ĥemio, instruis en Chalmers Tehnika Altlernejo en Gotenburgo 1896–1933. Grafologo.

'12 Alexander Langlet (1870–1953), artisto kaj multjara prezidanto de Gotenburga Artista Klubo.

'13 Valdemar Georg Langlet (1872 decembre 17-an –1960 oktobre 16-a), pionira svedespo kaj ĵurnalisto.

'14 Ludwik Lejzer Zamenhof (1859–1917) eldonis Unuan Libron en 1887.

'18 Antonina Ĉajkovska (1872–1948), pionira rusespo.

'22 Otto Zeidlitz (1860–1943), svedespa multlingvulo, pastrigis en 1888.

'23 V. studis en Upsala universitato dum jaroj 1891–1894.

'25 Upsala Klubo Esperantista fondiĝis en 1891.

'27 Planlingvon Volapük inventis kaj publikigis germana pastro Johann Martin Schleyer en jaro 1879. ; Klubo germane "Nürnberger Weltsprachenverein" en 1888 forlasis Volapukon por Esperanto.

'31 Laŭbezone anstataŭu la vorton "baldaŭ" vorto "poste", "tuj" aŭ "nun".

'33 Ilja Ostrovski (1855–1910+?), kuracisto, anoncis en monata gazeto La Esperantisto en 1895 bonvenigon en sia domo.

- '34 "La Esperantisto", plej unua espa gazeto, eldoniĝis en Nurenbergo, Germanujo, dum jaroj 1889-1895. ; Erik Etzel, kamarado de V. en Upsalo.
- '40 Sinjoro W. Waher scipovis paroli nur estone, ruse kaj espe. Kun li V. unuafoje parolis espe sen alia lingvo ebla.
- '42 Lev Tolstoj (1828-1910), grafo kaj verkisto ; Inter la moskvaj rusespoj kiuj akompanis la svedojn menciigis nomo Puĉkovski.
- '43 Ruse "Vojna i mir", kvar volumoj de Lev Tolstoj 1865–1869 ; "Carstvo Boĵije vntri vas" 1894, malpermesita de la rusa cenzuro.
- '44 Ĉi tiun rezonon de Tolstoj citas V. en "Till häst genom Ryssland" ("Sur ĉevalo tra Rusujo") 1898, sur paĝo 46.
- '48 Antonina rakontis krimeajn popolfabelojn, kiujn V. poste publikigis en sveda gazeto.
- '50 La vaporŝipo nomiĝis Miĥail. ; Nikolaj Afrikanoviĉ Borovko (1863–1913), instruisto, ĵurnalisto kaj pionira rusespo.
- '51 Nikolao Borovko sendis al Z. leteron en 1895(?) demandante kio kondukis Z.on al esp. La respondon Vladimir Gernet el la rusa tradukis en esperanton kaj publikigis en Lingvo Internacia.
- '52 Tiu voĉdono okazis en 1894.
- '58 Vladimir Gernet (1870–1929), pionira rusespo, ĥemiisto kaj vinberinstituteŝto.
- '60 En la dua numero de 1895.
- '66 Du vaporŝipojn ili malelektis pro la drinkemo de ties anglaj ŝipestroj. Ili iris per ŝipo Jekaterina II.
- '70 Ahmed paŝao, membro de Grand-sinjora Kortego de la sultano de Otomana Imperio.
- '75 "Lingvo Internacia" eldoniĝis en Upsalo 1895–1899, poste alilande. Unue faris ĝin V., d-ro Sven E. Krikortz (-1931), Paul Nylén (1870-1958) kaj Per Ahlberg (1864-1945).
- '83 La dua rusa vojaĝo de V. estis en jaro 1896.
- '84 Nina Borovko-Langlet (1896–1988) naskiĝis en aŭgusto baldaŭ post la dua vizito de V.
- '86 Aleks laboris por petrolea ekspozicio de Nobel.
- '87 Poste Aleks kaj V. kune vojaĝis al Polujo, Hungarujo kaj Italujo.
- '88 En Budapeŝto oni festis en jaro 1896 mil jarojn post la "landpreno" de Hungarujo.
- '90 Estis en jaro 1897.
- '92 Jasnaja Poljana ("Luma Kampo"), vilaĝo 180 kilometrojn sudob Moskvo.
- '95 Tiun gravan por li interparolon priskribas V. en sia libro "Till häst genom Ryssland", paĝojn 79–84.
- '98 Sergej Aleksandroviĉ, rekta prapranepo de Ŝahin Ĥan Geraj kaj tronheredunto de Tatarujo Krimea.
- '99 Dmitri Ivaniĉ, vilaĝa paca juĝisto en Filonovskaja en 1897. ; La atamano, tio estas kozaka estro, nomiĝis Pugaĉev ; Filonovskaja,

vilaĝo en Don-kozaka regiono, 680 kilometrojn sudorientob Moskvo.

'101 En Filinovskaja V. loĝis kun la familio de Pavl Stepaniĉ Fokin kaj liaj edzino Marja Varfolomejevna, filino Ŝurenka, fileto Ivan, patrino Olga Markovna, fratino Dunja, bofrato Avrelian kaj ilia dekkvinjara filino Vanda.

'108 Signe Paulina Blomberg (1876-1921), flegistino, filino de Karl Evert Blomberg kaj Paulina Grosskopf, edziniĝis al V. en sia hejmurbo Åbo (suome Turku), Finnlando, tiama Rusujo, en 1899. ; Akvelando (svede Åland, suome Ahvenanmaa), insulara provinco finnlanda kaj svedlingva en Balta Maro.

'110 Oscar Dua (1829–1907), reĝo de Svedujo 1872–1907 kaj de Norvegujo 1872–1905.

'112 Emil Langlet (1900–1966), Lars Langlet (1903–1981).

'114 Svede "Om revolutionsrörelsen i Ryssland" ("Pri la revolucia movado en Rusujo") 1906, pri jaro 1905.

'116 Sveda Esperanto-Federacio fondiĝis en 1906. V. estis ĝia prezidanto ĝis 1909.

'117 Svede "Om kriget på Balkan" ("Pri la milito en Balkano") 1912.

'118 Svede "Frihetskorsset av tredje klass", suome "Vapaudenristin ritarikunta", 1918. Finnlando sendependiĝis en 1917.

'121 V. iris al Moskvo en 1923.

'125 V. kaj Nina geedziĝis en 1925.

'130 Laŭ Traktaĵo de Trianono la 4-an de junio 1920 Hungarujo perdis 72 procentojn de sia teritorio kaj 62 procentojn de sia loĝantaro.

'131 V. rajdis 1000 km-ojn tra Hungarujo en 1931. Svede "Till häst genom Ungern" 1934.

'133 Ek de 1932 V. instruis la svedan en Pálmány Péter universitato en Budapeŝto.

'135 V. estis nepagata sveda kultura ataŝeo en Budapeŝto 1938–1944.

'136 Adolf Hitler (1889–1945), nazia partiestro 1921–1945 kaj diktatoro de Germanujo 1933–1945.

'138 Arja, el sanskrita vorto por "nobla", nazie signifas ana al la propra (germana) "raso", ĝenerale homo helkolora haŭte, hare kaj okule.

'140 Svastiko, aŭ hoka kruco, antikva sunsimbolo, uzita por nazia partio.

'141 Germanujo invadis Polujon en 1939 septembre 1-an.

'143 Germanujo okupis Aŭstrujon en 1938 marte 12-an.

'144 Batalo de Stalingrad (antaŭe nomata Caricin, poste Volgograd) daŭris de 1942 aŭguste ĝis 1943 februare.

'145 Germanoj puĉis Hungarujon 1944 marte 19-an.

'146 Per Anger (1913–2002), sveda diplomato.

'147 Adolf Eichmann (1906–1962), alta oficiro de nazia polico Schutzstaffel.

- '156 Carl Lutz (1895–1975), svisa diplomato.
- '162 Hungare "Nyilaskeresztes Párt – Hungarista Mozgalom", hungara nazieska partio dum 1935–1945.
- '173 Folke Bernadotte (1895–1948), sveda princido kaj grafo. Lin murdis israelanoj en Jerusalemo dum lia pacmisio por Unuiĝintaj Nacioj.
- '174 La ĝenerala sekretario de la eksterlanda ministerio nomiĝis Arnóthy-Jungert.
- '184 Friedrich Born (1903–1963), svisa diplomato, delegito de Internacia Komitato de Ruĝa Kruco de majo 1944 ĝis januaro 1945.
- '185 Constantin Karadja (1889–1950) rumana diplomato ; Ángel Sanz-Briz (1910-1980) hispana diplomato ; Angelo Rotta (1872–1965), apostola nuncio.
- '192 Giorgio Perlasca (1910–1992), itala negocisto.
- '193 Vrba-Wetzlerraporto, 1944 aprile, unu el la "Auschwitz-protokoloj", verkita de eskapintoj de Birkenau, nome Walter Rosenberg alias Rudolf Vrba (1924–2006) kaj Alfréd Wetzler (1918-1988).
- '196 Pinchas Freudiger (??–19??), ekleziestro kaj membro de Juda Konsilantaro en Budapeŝto.
- '199 Gustaf Kvina (1858–1950), reĝo de Svedujo 1907–1950.
- '200 Ivan Danielson (1880–1963), sveda diplomato.
- '205 Heinrich Himmler (1900–1945), estro de nazia polico Schutzstaffel dum 1929–1945.
- '201 Horthy Miklós (1868–1957), hungara ŝtatestro dum 1920–1944.
- '211 Prins Carl (1861–1951), reĝido de Svedujo, estro de Sveda Ruĝa Kruco 1906-1945.
- '214 Raoul Wallenberg (1912–1947), sveda diplomato.
- '222 Sagokruca puĉo okazis 1944 oktobre 16-an.
- '225 Ferenc Szálasi (-1946), estro de Sagokruca Partio 1932-1946, mortpunita.
- '231 Ĉi epizodon priskribas Björn Runberg en sia libro "Valdemar Langlet – räddare i faran" ("V. L. – savanto en la danĝero") 2000, paĝon 37.
- '242 Soveta armeo prenis Budapeŝton en 1945 januare 16-an.
- '243 Rodion Malinovskij (1898 – 1967), soveta marŝalo kaj ministro pri defendo 1957-1967.
- '247 Pri ĉi epizodo Nina foje parolis, diris Pieter Langlet kaj Monika Langlet-Forsberg, genepoj de V., en 2015 aprile.
- '249 Lubjanko, malliberejo en Moskvo kaj centro de soveta spiona agentejo NKVD, poste nomata KGB. Supozeble tie en 1947 Raul' mortis.
- '252 Svede "Verk och dagar i Budapest" 1946. La monon pro la libro V. uzis por sendi krizan helpon al Hungarujo.
- '253 Svede "Kaos i Budapest" 1982, espa traduko en 2001.

'255 Svede "Röda Korsets
silvermedalj" 1946 ;
"Nordstjerneorden" 1949? ; hebree
"Hasid Ummot Ha-'Olam", "Jad
Vašem" 1965.

'257 Oni taksas ke la Langlea agado
en la militfino savis inter dekmil kaj
dudek mil homojn, sed eble pli.

>

& La bapto de caro Vladimir:

< Rekante 15 el 29 kaj en la naŭa kanto 16 el 32 batoj por strofo, entute 7569 paŝoj dum 1 horo kaj 21 minutoj. Satiron verkis Karel Havliček Borovský (1830). El ĉeĥa tradukis Tomáš Pumpr (1953). Baladigis Martin Strid (2016) per feroaj melodioj kaj rekantaĵoj de Leiva balado (Leivur Øssursson) kaj, por la naŭa kanto, Olav Rajdistrozo.>

(#Melodioj:

(# Leiva balado: <1,5:29> /mimi mimi redo doLa; dore mimi mimi; mido dore redo doLa; dore mimi mimi;

(#Rekantaĵe: redo do dore mi; mire dore mimi; mimi mimi; redo doLa do mi La a))×215

((# Olav Rajdistrozo: <2,3:4> /mi i mi mi /so ofa mi i; /soso sofa mi i; /mi mi re re /mi ilre do lTi; /LaTi dore mimi mire; /dodo dore mi mire /do Ti do o)×29

(# Leiva balado)×14

)+

(&Strofoj:

,& Unua kanto. Perun kaj Vladimir:

'1 Kiam festis naskiĝtagon ;
Caro Vladimiro, ; cargardist'
al dio Perun ; kuris kun la
diro:

(×: Paŝu firme sur plank', ;
ŝuojn trivu ankaŭ, ; regu
dio, ; kie dancos ni sen
mank'.)

'2 "Tondru, di', ĉe mia festo! ;
Mi kanonojn ŝparas, ; la
armeo ja militas ; kaj la pulvo
karas. ....

'3 Tondru, Perun, anstataŭu ;
mian kanonadon! ; Post la faro
vi kun Caro ; trinkos
ĉokoladon". ....

'4 La gardisto frapas pordon ;
de l' di-familio ; kaj demandas
servistinon: ; "Hejmas mastro
dio?" ....

'5 "Jes, jes, moŝta policisto, ;
iru en la domon" ; Mastro
sidas ĉe la forno, ; flikas
pantalonon". .....

'6 "Caro vin salutas, mastro, ;
kaj mi devas peti, ; ke vi volu
ĉe l' carfesto ; iom tambureti".
.....

'7 Paĉjo Perun sulkis brovojn,
; en kudrado haltis, ; ĵetis for
la pantalonon, ; de sur formo
saltis: .....

'8 "Kiu paŝtas la anserojn, ;
ĝuas pli da bono ; ol mi, dio
de Rusio, ; sklavo de la trono!
.....

'9 En deĵoro nur laboro, ;
preskaŭ sen salajro – ; Eĉ dum
fest' mi Caron distru ; per la
fulmofajro? .....

'10 Jen, dum mi lastfoje
tondris ; kaj komencis fulmi, ;
mi hazarde truis arde ;
pantalonon sur mi! .....

'11 Servomono sen aldono ;
kaj sen kromenspezo – ; Mi
salaton ne oleas ; pro tro alta
prezo! .....

'12 Akvon trinki, nur dimanĉe
; estas viandpeco – ; La
prebendo* ja sufiĉas ; eĉ ne
por edzeco! .....

'13 Mi per privat-instruado ;
vivi klopodegas ; kaj fizikajn
lecionojn ; al studentoj legas.
.....

'14 Se ne sendus kampistinoj ;
ion en la domon, ; eĉ dimanĉe
mi ne povus ; flari brand-
aromon. .....

'15 Mi nur mutas kaj servutas,
; sed la buŝo sekas. ; Sur la
caran ĉokoladon ; – diru – ke
mi... fekas! .....

'16 Car' – necaro, fest' –
nefesto ; donas saman perdon!
; Ne kaj ne! Mi ne plu tondros,
; ĉar mi gajnas... merdon!" .....

'17 Buŝmalferme kaj
konsterne ; la gardist' ne
spiras: ; "Rekonsciu, paĉjo
mastro, ; kion ja vi diras! .....

'18 Mi mem – ankaŭ nur
servisto – ; mian devon sentos.
; Nu, vi sidas en la kaĉo, ; sed
mi ne silentos!" .....

'19 Sed jam Perun ion serĉis ;
sub la benka trabo – ; kaj
kurpelis la gardiston ; per la
tondroklabo. .....

'20 La sendito sen hezito ;
serĉis aperturon ; kaj al
Korto* kun raporto ;
entreprenis kuron: .....

'21 "Mi alvenas, Cara Moŝto, ;
al vi raportonte – ; sed la
vortojn de Peruno ; mi ripetos
honte. ....

'22 Li ne tondros, eĉ min pelis
; kiel hundan beston ; kaj per
pliaj vortoj fiaj ; lezis la
majeston: ....

'23 Ke la Car' la ĉokoladon ;
sola devas leki – ; li aŭdacas
sur la servon ; ... pardonpete ...
feki. ....

'24 Por li samas cara festo ;
kaj ... eh ... furzo-perdo, ; por
li estas tuta Caro ; ...
pardonpete... merdo!" ....

'25 Ekaŭdinte Vladimiro ; pri
la fia vorto, ; aĉe kraĉis, akre
sakris, ; kaj kun li la Korto.
.....

'26 Li ekspedis al Peruno ;
policistan kvaron: ; "Aleskortu
la kanajlon ; antaŭ lian
Caron!" ....

'27 Sed tuj fajfe li revokas, ;
tra fenestro gestas: ; "Restu!
Nin ne duŝos pluvo, ; se ni
hejme restas. ....

'28 Ni ne fuŝos nian feston ;
pro la bagatelo. ; Sed ni
morgaŭ la friponon ; tiros ĉe
orelo! ....

'29 Por ni nepre ne necesas ;
liaj tondro-konoj, ; ĉar ni
ankaŭ povas tondri – ; per
milit-kanonoj! ....

'30 Iru nun la adjutanto: ; Ni
ordonas salvi ; per du kanon-
baterioj, ; dum ni tostos al vi!"
.....

'31 Vinoj fluis, gastoj bruis, ;
ludis la muzikoj, ; la ministroj
sin malzonis ; sur la
umbilikoj. ....

'32 Kukojn, brandojn kaj
viandojn ; ili alstomakis, ; ĝis
sur pluraj oficiroj ; veŝtoj
streĉe krakis. ....

'33 Ili voĉis, danc-diboĉis ;
inter halkolonoj. ; Paf! paf!
krakis botel-korkoj, ; krakis la
kanonoj. ....

'34 Ĉiuj tie ĝisebrie ; drinkis,
kaj post festo ; estis sataj
disportataj, ; ĉiu kun manĝ-
resto*. ....

,& Dua kanto.

Mastrumado:

'35 Unu mont' al nuboj
kreskis, ; unu kreskis fuŝe – ;
iu havas muzikbandon, ; iu
fajfas buŝe. ....

'36 Ili kriis kaj ebriis ; ĉe la
Car-festeno, ; sed Peruno tutan
tagon ; grumblis de ĉagreno:
.....

'37 "Vi sensperte vivas certe,;
neestinte dio. ; False ŝajnas, ke
mi gajnas ; en la profesio! .....

'38 Mi matene devas pene ;
rosi kampan valon, ; hejti
sunon, kaj la lunon ; fermi en
la stalon. ....

'39 Noktfantomojn kaj
demonojn ; en la sakon loki, ;
la stelflokojn kiel kokojn ; el
nestejo voki. ....

'40 Ĉies buŝo: birdo, muŝo, ;
pulo, elefanto, ; frue jam ĝi
volas manĝi ; el di-provianto.
.....

'41 La ekstaro de l' homaro, ;
aĥ, ĝi kaŭzas servojn! ; La
lamento de l' homgento ; ŝiras
miajn nervojn! .....

'42 Nur se pikoj de formikoj ;
vian aŭdon ĝenus, ; la
matenan aŭdiencon ; eble vi
komprenus. ....

'43 Preĝoj svarmas kaj
alarmas, ; ĝis mi preskaŭ
surdas: ; tiu kantas, flustras,
larmas, ; tiu psalmojn gurdas.
.....

'44 Ĉu kalkuli la postulojn? ;
Estus vane peni! ; Kapo
krevus, se mi devus ; ĝin nur
memorteni: .....

'45 Doni sanon kaj infanon, ;
panon por satmanĝi: ; ke
fabrikoj ĉesu ŝpini*, ; devus
di' aranĝi! .....

'46 "Gardu grenon kaj
ĝardenon!" ; oni al mi taskas;
nova krio: "Helpu dio! ; La
bovino naskas!" .....

'47 La vetero estu varma ; kaj
samtempe frosta, ; la sekalo
estu kara ; kaj malmultekosta.
.....

'48 Pluvu! Iu semis linon, ; di'
ĝin rosu bene! ; Pluvi! Oj ne!
Sed porfojne ; brilu sun'
serene! .....

'49 Ve, ke estis virinaĉoj ;
estigitaĵoj per mi! ; La ĉagrenan
bandon ĝenan ; devos mi
ekstermi! .....

'50 Tondro ilin...! Jam eĉ dio ;
devs ja blasfemi! ; Se ne
laktas la kaprino, ; ili plendas
ĉe mi. ....

'51 Ĉiu vivus ne per zorgoj, ;
sed per preĝovorto, ; Kvazaŭ
oni havus dion ; sole por
komforto. ....

'52 Akvon, sekon, kampan
sterkon ; dio disdonacu! ; Se
porkulo sanon perdis, ; mi lin
rekuracu! ....

'53 Ŝi min tedas, ĉe mi pledas,
; ke ŝin oni svatu; edzo preĝas,
ke jam tondro ; la edzinon
batu! ....

'54 Kiu volas loton gajni, ;
subaĉetas dion; kiu pagis
asekuron, ; volas incendion!
.....

'55 Ho, se mi ne tro indulgus ;
vin, la hombandaĉon, ; mi vin
premuse kiel prunojn, ; farus el
vi kaĉon!" ....

'56 Li enspiris naztabakon, ;
ternis bombobrue... ; Tondro
frapis, fulmo fajris, ; pluvo
ŝprucis flue. ....

'57 Kredu, frato! ; Ne amuzas
; tiu di-ekzerco! ; Briksen*
mem – kompare tion – ; estas
preskaŭ ŝerco. ....

'58 Fine ĉesis mondo zumi, ;
venis nokto paca; nun deziris
pipon fumi ; Perun zorgo-laca.
.....

'59 Ŝtopis li en turkan pipon* ;
la tabakporcion... ; Jen
komencis Perunino ; longan
litanion: ....

'60 "Bone mi tra pordotruo ;
subaŭskultis tion, ; ke ci antaŭ
policisto ; lezis dinastion. ....

'61 La skandalo kun la caro! ;
Sed mi diras veron: ; ci
mallerte fuŝos certe ; cian
karieron. ....

'62 Per malpaco sen sagaco, ;
sen ĝentila trakto ; ci fabrikos
malamikojn, ; mankas al ci
takto!" ....

'63 Se sen fino la edzino ;
bojas kaj atakas, ; ne nur nia,
sed eĉ dia ; pacienco krakas.
.....

'64 Oj, Peruno, se jam nuno ;
kaŭzas, ke mi plendas, ; pli
dolora marŝo plora ; morgaŭ
vin atendas. ....

'65 Oj, Peruno, vi per puno ;
pentos vian faron, ; ĉar
sentime malestime ; vi ofendis
Caron. ....

'66 Di' kuraĝa, sed malsaĝa, ;
savu vin per kaŝo! ; Se vi
spitos aŭ hezitos, ; pendos vi
en maŝo. ....

,& Tria kanto. Milita tribunalo:

'67 Dio! Esti policisto ! ; Kia ŝerco estas! ; Kiujn ajn li volas kapti, ; kaptas kaj arestas. ....

'68 Ĉiu devas lin respekti; kiu ekgrimacas, ; pro ofendo de l' polico ; kaĝo lin minacas. ....

'69 Knaboj, ŝatu la policon! ; Ho ve, mi ĝin ŝatas! ; Ŝtato vergas la tajlorojn, ; sed ŝuistojn batas. ....

'70 Lernu el la elegio, ; el la kanto plenda: ; ĉe l' polico eĉ mem dio ; estas sendefenda.

.....

'71 Perun jam en ĉenoj iras ; – gape ni disbuŝas! ; Du lin ĉe la ŝultroj tiras, ; unu dorse puŝas.

.....

'72 "Ho, mi laŭ la domo-dorsoj ; irus tre volonte. ; La skandalo en la urbo ; tuŝus min tro honte." ....

'73 Tamen tie Perunino ; staris ĉe ŝanelo* ; kaj ellavis ion flavan ; sur infankitelo. ....

'74 Ŝi ekkriis, ekkoninte ; l' edzon sub konduko, ; kaj plaŭdbatis la eskorton ; per malseka tuko. ....

'75 Tamen Perun ŝin admonas ; kun humila koro: ; "Metu glavon en la ingon, ; venis mia horo!" ....

'76 Dum instruas la polico ; Peruninon muti, ; la juristoj jam komencas ; pri la kaz' diskuti. ....

'77 Noktas Perun en la truo, ; ĉenoj lin katenas. ; Tamen ve! La paragrafoj ; iel ne konvenas. ....

'78 La aŭtoro de la leĝoj ; ja ne havis scion, ; ke la Car' procesos iam ; ankaŭ kontraŭ dion. ....

'79 Kaj matene la juristoj ; – palaj kiel neĝo – ; ŝokis Caron: "Kontraŭ Perun ; ne ekzistas leĝo". ....

'80 "Vi azenoj!" Car' kriante ; la juristojn mokis, ; kaj Militan Tribunalon ; el kazernoj vokis. ....

'81 La soldatoj – akraj knaboj – ; en juĝ-arto fortas: ; ĉiujn siajn paragrafojn ; en kuglujo portas. ....

'82 La Civilan Tribunalon ; ili mokas trafe: ; ili juĝas laŭokule, ; ne laŭparagrafe.

.....

'83 La Milita Tribunalo ; –
kiel la ezoko – ; glutas kulpajn
kaj senkulpajn ; laŭ komanda
voko. ....

'84 La Milita Tribunalo ; ne
bezonis dikton: ; el nenio –
kiel dio – ; kreis la verdikton:
.....

'85 "Laŭ la Komandant-Edikto
; pri Juĝ-Proceduro ; kaj
ceteraj leĝoj de la ; Kriminala
Juro ....

'86 Perun krimis per ofendo ;
de l' majesta caro, ; per ribelo,
fiparoloj, ; malobeo faro. ....

'87 Li meritas pendumilon ;
juste kaj laŭjure, ; tamen oni
amnestie ; lin dronigos nure.
.....

'88 Sed ke sciu la spituloj ; pri
la spito-kosto, ; oni trenos lin
en Dnepron ; sur ĉevala
vosto". ....

'89 Ankaŭ unu ĵurnalisto ;
sidis post la krado ; pro
broŝuro ateisma ; kaj prio
blasfemado. ....

'90 Tiam ĉi la Tribunalo ;
montris senpartion: ; ateiston
trafis puno, ; kia trafis dion.
.....

,& Kvara kanto.

Testamento de Perun:

'91 Aŭdu, aŭdu, ho kristanoj, ;
pri novaĵo grava: ; mortis
pente kaj turmente ; Perun, dio
slava. ....

'92 Neharditoj ŝtopu aŭdon ;
per la fingropintoj ; kaj per pia
'Patro nia' ; preĝu por
mortintoj. ....

'93 Oni al la vost' ĉevala ; lin,
la dion, ĉenis ; ambaŭkrure kaj
nun kure ; sur la ŝtonoj trenis.
.....

'94 Kaj tujposte ĉevalvoste ;
tiu ĵurnalisto ; senkompate
fortrenate ; sekvis sen rezisto.
.....

'95 Jen la Caraj torturistoj ;
tien ilin tiris ; kaj tra kurbaj
stratoj urbaj ; en kotaĵoj
ŝmiris. ....

'96 Kaj al Dnepro altreninte ;
ambaŭ torturatojn, ; oni ilin
ĵetis akven ; kiel blindajn
katojn. ....

'97 Ili – kiel luteranoj – ;
mortis sen absolvo, ; nur
havinte Lastan Ŝmiron* ; per
la kot' kaj polvo. ....

'98 Mi – mem tion ne vidinte
– ; legis komunikon, ; kiun
Nestor* por la nepoj ; skribis
en kronikon. ....

'99 "Tiel en la mondo ĉio ;
pasas en sekundo: ; kiu nune
estas dio, ; morgaŭ estos
hundo. ....

'100 Jen hodiaŭ al vi, dioj, ; la
incenso brulas, ; kaj post horo
la popolo ; vin en koto rulas.

.....

'101 Por komfort' la homoj al
si ; novajn diojn faras: ;
hieraŭa pendumito ; sur altar'
nun staras. ....

'102 Ĉio estas vana vanto, ; eĉ
la regno dia, ; en la finon kaj
ruinon ; falas mond' la fia. ....

'103 nur la caroj kaj despotoj ;
kaj simila ŝlimo ; – kiel fortaj
juftaj botoj – ; daŭros sen
temp-limo". ....

'104 Tiel Perun antaŭ morto ;
rezonadis pie. ; Mi nur vendas
aĉetaĵojn, ; do sengarantie. ....

'105 Mi ja tion ne elpensis ;
por ĉi tiu verko, ; ĉar mi, eĉ se
estus vero, ; pentus en
Ŝpilbergo*. ....

'106 En Ŝpilbergo, en
Kufŝtajno* ; multas loĝo-
haloj. ; "Dio gardu nian
reĝon!"* ; kantas najtingaloj*.

.....

'107 Laŭdu, filo, ĉion kio ; sur
la trono sidas: ; la humilajn
animetojn ; Car' favore vidas.

.....

'108 Ŝtatlojala idioto ; havos
karieron. ; Kiu spitas, akvon
trinkos, ; spertos nur mizeron.
.....

,& Kvina kanto. Sendieco en Ruslando:

'109 Nun la akcidento kaŭzis ; grandan historion: ; l' Eklezio vidviniĝis, ; rusoj perdis dion. ....

'110 Ni facile trovus helpon, ; vidu, jen kontrasto: ; ĉe ni ĉiu pastro faras ; diojn el bakpastro*. ....

'111 Sed la rusoj la ĵonglaĵojn ; ne ankoraŭ konis. ; Ili estis do sen dio, ; kiam Perun dronis. ....

'112 Jen komencis ĉiuj timi, ; ke nun venos puno: ; kiu aŭdis pri tiaĵo ; en Rusland' ĝis nun? ....

'113 Tamen malgraŭ homaj penoj ; mondo ne ŝanĝiĝas: ; post mil kraĉoj en la maron ; ondoj ne ŝaŭmiĝas. ....

'114 Kaj la rusa ŝtatmaŝino ; en malnova relo ; kuris ankaŭ sen Peruno ; kiel karuselo. ....

'115 Etaj beboj naskiĝadis, ; mortis homoj avaj; la drinkemaj plu ebriis, ; penis plu la bravaj. ....

'116 Kreskis prunoj en aŭtuno, ; piroj en somero; ĉiam post longdaŭra pluvo ; helis la vetero. ....

'117 Suno brilis nur dumtage, ; nokto luno lumis; en somero eĉ la Caro ; ŝvitis kaj varmumis. ....

'118 Grenon devis oni semi, ; mem kreskadis lolo; la nobeloj movis buŝojn, ; brakojn la popolo. ....

'119 Kiu pagis al sinjoroj, ; estis favorato; ĉe soifo oni trinkis, ; manĝis ĉe malsato. ....

'120 Akvaj estis la riveroj, ; rokoj estis ŝtonaj; pri monhavaj kampistinoj ; klaĉis la senmonaj. ....

'121 Kun la burĝoj la nobelo ; nepre ne kontaktis; gastejestroj la bieron ; en barelo baptis*. ....

'122 La maljunaj homoj lamis, ; fraŭloj pli rapidis; ĉiu devis iom plori, ; kiu iom ridis. ....

'123 Parazitoj ekspluatis, ; malriĉuloj larmis; saĝaj homoj estis raraj, ; idiotoj svarmis. ....

'124 Kiu trompis sub Peruno, ; daŭris plu friponi; kiu havis bonan koron, ; tiun tordis oni. ....

'125 Ĉar eĉ malgraŭ homaj penoj ; mondo ne ŝanĝiĝas: ; post mil kraĉoj en la maron ; ondoj ne ŝaŭmiĝas. ....

'126 Do la rusa ŝtatmaŝino ; en malnova relo ; kuris ankaŭ sen Peruno ; kiel karuselo. ....

'127 La maŝinon eklezian ; tamen trafis krako, ; ĉar al pastroj elsekiĝis ; fontoj de l' monsako. ....

'128 La kampistoj – la friponoj ; kiuj ĉiam ruzis – ; la dronigan historion ; avantaĝe uzis: ....

'129 ĉesis pagi dekonaĵojn* , ; preĝojn ne abonis, ; nek benadojn , nek la mesojn, ; ĉar ja dio dronis. ....

'130 Pasis psalmoj super tomboj, ; oferadoj pasis, ; preĝejistoj* mortmalsatis, ; pastroj ekmalgrasis. ....

'131 Jen okazis tuj mirakloj: ; bildoj sangon duŝis, ; unu ĉasta virgulino ; drakojn kvar akuŝis. ....

'132 Virinaĉoj vidis signojn* ; en ĉiela ruĝo ; kaj vendadis la vestaĉojn: ; "Venas tag' de l' juĝo!" ....

'133 Signojn ili vidis ĉie: ; supre kaj sub grundo, ; kaj en ĉiuj fendoj aŭdis ; muĝon de inundo. ....

'134 Fianĉino naskis idon ; jam post kvaronjaro: ; "Ve! Aĉetu naĝ-vezikojn, ; dronos la homaro!" ....

,& Sesa kanto. Aŭdienco:

'135 Sub insignoj de l' Cardignoj ; Vladimiro tronis ; kaj kun graco en palaco ; aŭdiencon donis. ....

'136 La ministroj, konsilistoj, ; Kortaj kavaliroj ; bonkondukte, streĉe, mute ; staris en spaliroj. ....

'137 Kaj la Kortaj ĉefskribistoj ; antaŭ ili plue ; respektplene, sklavmiene ; kaŭris surgenue. ....

'138 (Inkbotelo sur butono, ; plumo kaj petskriboj ; en la sakoj sub la brakoj ; kaj sur dorsoĝiboj.) ....

'139 La ĝendarmoj kun punarmoj ; en la antaŭhalo ; kverkan benkon metis preta ; por eventualo. ....

'140 Kaj kun danko sur la planko ; en la ĉambrocentro ; civitanoj levis manojn ; kuŝe sur la ventro. ....

'141 Tiu-foje la palaco ; de tumulto tremis: ; l' Eklezio de Rusio ; antaŭ Car' sin premis: ....

'142 la tombistoj, sonoristoj, ; diakonoj, popoj, ; vendistinoj de kandeloj, ; ĥoroj, episkopoj; ....

'143 kapelestroj kun orkestroj,
; preĝej-intendantoj, ; eĉ la
buboj mes-alservaj ; kaj
orgen-tretantoj*. ....

'144 La heroldo ektamburis, ;
tuis kaj avertis: ; "La Orelojn
la plej Altajn ; Moŝta ĉar'
apertis". ....

'145 Kaj tuj ĉiuj di-servistoj ;
kun ploreg-eksplodo ; ĝemis,
plendis kaj lamentis ; laŭ
cigan-metodo*; ....

'146 la tombistoj, sonoristoj, ;
diakonoj, popoj, ; vendistinoj
de kandeloj, ; ĥoroj,
episkopoj; ....

'147 kapelestroj kun orkestroj,
; preĝej-intendantoj, ; eĉ la
buboj mes-alservaj ; kaj
orgentretantoj. ....

'148 Caro diris kun favoro: ;
"Nu, vi kial veas?" ; Jen
eksonis unu ĥoro: ; "Helpu, ni
pereas!" ....

'149 Ili sendis antaŭ tronon ;
deputitan aron ; kaj el ili unu
popo ; alparolis Caron: ....

'150 "Grandas caro Vladimiro,
; sanktas volo lia! ; Sed
murdinte nian dion, ; zorgu pri
alia! ....

'151 Dio tia aŭ alia, ; nur se
estus iu, ; ke kampistoj – lin
timante – ; nin reputaciu. ....

'152 Cara volo? La popolo ;
baldaŭ fuĝos de ĝi, ; ne
havante ja al kiu ; por la Caro
preĝi. ....

'153 La kampistojn devas iu ;
per la tondroj teni. ; Ni sen dio
estas nuloj, ; igu iun veni!" ....

'154 Komprenoble ke ĉi tiu ;
trafa argumento ; la Majestan
Caran Saĝon ; tiris al atento.
....

'155 Kiel ĉiuj suverenoj ; li ja
tre afablis, ; kolon eĉ al
kokideto ; rompi ne kapablis.
....

'156 "Iru, karaj civitanoj, ; iru
nur kontente! ; Ni la peton
konsideros ; saĝe kaj
prudente". ....

,& Sepa kanto. Kunsido de Kabineto:

'157 Nokte tuta registaro ; sidis en ofico, ; kaj ĉi-foje dio venis ; je unua vico. ....

'158 Pri ĉefpunkto ĉiuj havis ; saman opinion: ; ke popolo ne obeas, ; nehavante dion. ....

'159 Sed ne eblis pri detaloj ; interkonsentiĝi ; kaj disiris en du partojn ; opinioj pri ĝi. ....

'160 Nova skolo por aŭkcio ; plede streĉas vervon, ; la malnova ree laŭdas ; naturpagan servon*. ....

'161 La Ministro de Interno ; diris: "Karaj fratoj! ; Dispubliku ni konkurson ; por la kandidatoj. ....

'162 Ili devas sin anonci ; orde kaj en deco, ; kaj el ili Car' elektos ; laŭ kvalifikeco". ....

'163 La Ministro de Ekstero ; rekomendis grande: ; "Oni tion dispubliku ; ankaŭ eksterlande. ....

'164 Hejme serĉi, kompreneble, ; estus peno vana. ; Por ĉi servo ja ne taŭgas ; homo enlandana. ....

'165 Kaj ne dungu nespertulon, ; sed nur bonmeritan, ; aĝe lertan, saĝe spertan ; viron elprovitan. ....

'166 Ankaŭ ne domaĝu rublojn ; por reputacio, ; se la fremdaj registaroj ; scios jam pri tio". ....

'167 La Financministro pledis ; laŭ kutimo faka: ; "Okazigu ni aŭkcion ; pri l' posteno vaka. ....

'168 Kiu volos kontentiĝi ; per plej eta sumo, ; al ĉi tiu la prebendon ; donu sen cerbumo! ....

'169 Sed ni provu laŭbezone ; el preĝejo havi ; ĉian oron kaj arĝenton ; por la rublon savi. ....

'170 Kurzon de la ŝtatpaperoj* ; tenu li 'al pari*', ; kaj la dio plu nenion ; ja bezonas fari". ....

'171 La Ministro de Konstruoj ; trovis la ĉefkernon: ; "Oni kelkajn monaĥejojn ; ŝanĝu en kazernon! ....

'172 Ĉar dum vakas la posteno, ; ŝpari povus caro ; intertempe la salajron ; de la monaĥaro". ....

'173 La Justicministro volis ;
urĝe rekomendi, ; la sekvantan
artikolon ; en gazetojn sendi:
.....

'174 "Subskribante la
kontrakton ; nova dio en ĝi ;
prenas devon: falsajn ĵurojn ;
per la tondro venĝi. ....

'175 Ĉar nun ĉiu pedikulo ;
Caron jam imitas: ; ĵuras false,
kaj eĉ farse ; tribunalojn
citas". ....

'176 La Kulturministro –
strange – ; rekomendis jenon: ;
"Oni plu al Perunino ; lasu la
postenon. ....

'177 Se l' vidvino iun dungos ;
kiel prokuriston ; – jezuiton*
aŭ derviŝon* –, ; tenos ŝi
ekziston. ....

'178 Oni povus ĝin aranĝi ; ne
tro multekoste, ; eĉ mi mem
konsilojn donus, ; se necesus
poste". ....

'179 Sed li – ruza klerikalo – ;
kaŝis en la sino, ; ke li volus
mem konduki ; firmon de l'
vidvino. ....

'180 Sekvis la Militministro ;
kaj parolis do li: ; "Ĉiu ajn
eksgeneralo ; povus dion roli.
.....

'181 Li respektas superrangon,
; li respektos Caron; kaj por
ŝtato ĝi signifus ; eĉ pensio-
ŝparon. ....

'182 Jen marŝalo Buŝaperto* ;
lertas pri ĉikanoj: ; li per
tondroj bridus vervon ; de la
kampanoj. ....

'183 Nu, kaj por plifaciligo ;
eble povus oni ; unu fraŭlon
skribkapablan ; al li helpe
doni. ....

'184 Tiel venos religio ; sub
militkomandon ; kaj ni strikte
organizos ; tiun popan
bandon". ....

'185 La Ministro de Polico ; eĉ
ne paroletis ; kaj en pako sub
sigeloj ; la baloton metis. ....

'186 La polico kiel katoj ; en
mallumo vadas ; kaj publikan
tagan lumon ; ĉiam evitadas.
.....

'187 Mi ne legis la enhavon, ;
sed mi diras vete, ; ke lin
jenon rekomendis ; al la Car'
sekrete: ....

'188 jezuitojn, pekkonfesojn ;
kaj purgatorion, ; panon,
vinon kaj latinon*, ;
paciencon, pion: ....

'189 logon per ĉielpatronoj, ;
paradiz-agrablojn, ; "ĉia povo
supre fontas"* , ; kornajn
fidiablojn. ....

,& Oka kanto. Kamarilo:

'190 Caro, kiel ĉiu reĝo, ;
kamarilon havis, ; kies vorto
pli ol forto ; de l' ministroj
gravis. ....

'191 Hej, Ŝumavsky*! Notu al
vi ; en la vort-indekso, ; ke 'la
kamarilo' estas ; de virina
sekso. ....

'192 Krome havis Vladimiro ;
fortajn seks-inklinojn: ; virojn
regis li leone, ; apre la
virinojn. ....

'193 Li edz-havis bulgarinon, ;
inon de normando, ; du
ĉehinojn – belulinojn, ; unu el
Greklando. ....

'194 Meretricojn* po cent-
vicoj: ; tri cent en Belgorod ;
plus du cent en Berestovo, ; tri
cent en Viŝgorod. ....

'195 Ankaŭ en kazern-filioj ;
konkubin-amasojn: ; la kacik'*
en Hessen havas ; malpli
multajn tasojn. ....

'196 Nun onklojn kaj
patrinojn ; oni citu nome ; kaj
iliajn konfespastrojn ;
alkalkulu krome. ....

'197 Estis brila kamarila ;
parlament' kun verovo, ; preta
kiel ĉe hundisto ; hundviand-
rezervo*. ....

'198 Ĉiu sciis kandidaton ; kaj
por li ŝi petis. ; Car' jam
pentis, ke li dion ; en riveron
ĵetis. ....

'199 Ĉiu pledis, Caron knedis,
; ĉiu buŝ-muelis. ; Al la Caro
blankaj haroj ; sur la kap'
aperis. ....

'200 Nokte la maljuna Mates, ;
lin senbotigante, ; grandajn
plendojn kaj lamentojn ; aŭdis
liaflanke. ....

'201 Sia ĉefa konsilanto ; Caro
lin elektis: ; kamarilon kaj
ministrojn ; Mates
ŝnurdirektis. ....

'202 "Maĉjo, Maĉjo, finu tiun
; mian turmentegon! ; Mi
apenaŭ povas regi ; la virinan
gregon." ....

'203 Mates caron enlitigis ; kaj
– kun la botparo – ; kuris en la
redakcion ; de la Ŝtatĵurnalo.
.....

'204 Kaj li tie ion diktis ; –
botojn sub la brako –: ; "Se ĝi
morgaŭ ne aperos, ; sekvos
granda krako!" ....

'205 Kaj matene tuta Kiev* ;
miris kaj miregis; en Bulteno
oni jenon ; grandlitere legis:
.....

'206 "La Majesta Rusa Caro ;
Vladimir dekretas, ; ke Li
vakan di-prebendon ; en
konkurson metas. ....

'207 Oni petu la kondiĉojn ;
kaj detalajn normojn. ; La
Ministro de Polico ; donas la
informojn." ....

'208 La novaĵo – kvazaŭ eroj ;
de hidrargo-guto – ; tuj
diskuris telegrafe ; tra la
mondo-tuto. ....

'209 Morgaŭ – kvazaŭ se
abeloj ; sur tilio svarmas – ; la
depeŝoj redakciojn ; vekas kaj
alarmas. ....

'210 Romaj Moŝtoj Kardinalaj
; antaŭ mes-deĵoro ; trinkas ĉe
la Ruĝa Kankro ; glason da
likvoro. ....

'211 Kardinalo Ŝamŝulini ; la
anoncon legis ; en "Aŭgsburga
Ĝenerala"* ; kaj sin ne plu
regis. ....

'212 Englutinte unu kruĉon ;
da 'Lacrimae Christi'* ; kuris
li al Vatikano* ; urĝi kaj
insisti. ....

'213 Li sin en la halon ĵetis ;
eĉ sen pordofrapo ; kaj pri l'
famo li trumpetis, ; ĝis vekiĝis
Papo. ....

'214 Sankta Petro en ĉemizo ;
saltis el la lito: ; "Ek al Kiev!
Paku kofrojn ; ĉiu jezuito!"
.....

'215 Por vojaĝo li al ili ; igis
hufojn forĝi ; kaj komponi
specialan ; novan marŝon por
ĝi. ....

**, & Naŭa kanto. Marŝo de
Jezuitoj:**

'216 'Te Deum /laudamus'* –
(×:; – /**Karbo kaj forĝist'** – ;)
/Kiev nin /aklamu!

(×:; /**Junaj viroj, viglaj viroj!**
; /**Iru plankon, dancu kun**
/**granda em'!**))

'217 'Dies irae, dies illa'* – .....
Venos tien kredo nia .....

'218 'Te rogamus, audi nos'* –
..... Car' ja estas virtuoza'! .....

'219 'Gloria in excelsis Deo'*
– ..... Teni lin, jen ĉef-ideo!
.....

'220 'Credo in unum Deum'* –
..... Nia dio pli obeos, ol obeis
Perun. ....

'221 'Orate fratres'* – ..... Ni
kutimas al dres'. ....

'222 'Benedictus, qui venit'* –
..... Savo estas ne en sci, sed
en fid'. ....

'223 'Sanctus, sanctus,
sanctus'* – ..... Batu tiujn,
kiuj arogantus. ....

'224 'In nomine Domini'* –
..... Brulu la pres-opini'! .....

'225 'Dignum et justum est'* –
..... Al pasinto la honest'! .....

'226 'Dominus vobiscum'* –
..... Pli da stulto ol saĝum'! .....

'227 'Sancta Dei Genitrix'* –
..... Hejme sur nin venis kriz'.
.....

'228 'Agnus Dei, qui tollis
peccata'* – ..... Rusoj kredos
iel greg' paŝtata. ....

'229 'Veni, Sancte Spiritus'* –
..... Migros ni al land' de rus'.
.....

'230 'Exaudi nos, Domine'* –
..... Ĉiuj manku, sed ni ne! .....

'231 'Pleni sunt coeli'* – .....
Ni bonfartu ĉe li! .....

'232 'Aequum et salutare'* –
..... Li al ni pagos kare. ....

'233 'Salvator mundi'* – .....
Je gras' abundi! .....

'234 'In te, Domine, speravi'*
– ..... Decas apetiton havi. ....

'235 'Libera nos a malo'* – .....
Sep ŝinkoj – eta regalo! .....

'236 'Exaudi, Domine,
orationem meam'* – ..... Donu
kolbason, se ŝinko ne jam. ....

'237 'Ex profundis clamavi ad
te, Domine'* – ..... Por mi
vinon, por vi ne! .....

'238 'Dona nobis pacem'* –
..... Kun mastrinoj sur
matracen! .....

'239 'A porta inferi'* – ..... Sed
ĝi restu inter ni! .....

'240 'Mea culpa, mea maxima culpa'* – ..... Kiu fuŝas la miraklojn, tiu estas stulta. ....

'241 'Kyrie eleison'* – ..... Faru ni komercon! .....

'242 'Et ne nos inducas in tentationem'* – ..... Monon prenu ankaŭ senordone! .....

'243 'Sicut erat in principio et nunc et semper'* – ..... Memnenion donu, sed riĉiĝu per ŝtel'! .....

'244 'Et in saecula saeculorum. Amen'* – ..... La infer' profiton donas tamen. ....

,& Deka kanto.

Konkurso:

'245 Stepan herbon taŭzas vento : de la Nigra Maro; jen al Kiev ŝtorme kuras ; la kandidataro.

(×: **Paŝu firme sur plank'**, ; **ŝuojn trivu ankaŭ**, ; **regu dio**, ; **kie dancos ni sen mank'**.)

'246 Blovas vento okcidenta, ; Kiev polve dronas. ; Ĉiu klaĉas pri l' alia, ; pri si fanfaronas. ....

'247 Sub sigelo telergranda ; roma Pap' dekretas: ; "Eĉ moneron tiu greka ; kred' ne valoretas. ....

'248 Ho, ne ĉiu eklezio ; estas ja samspeca – ; Nur la roma estas tiu ; plej eklezieca!" .....

'249 Sub sigelo pladogranda ; Patriark' rebatas: ; "Lin ne kredu, Vladimiro, ; Antikrist' vin flatas! .....

'250 Ho, ne ĉiu eklezio ; estas ja samspeca – ; Nur la greka estas tiu ; plej eklezieca!" .....

'251 "Ŝulem, ŝulem!"* skribis ankaŭ ; sinedri'* hebrea: ; "Nek la roma, nek la greka! ; Pravas la mosea! .....

'252 Ho, ne ĉiu eklezio ; estas
ja samspeca – ; Nur la juda
estas tiu ; plej eklezieca!" .....

'253 Ankaŭ la islama Mufti* ;
laŭte krias peton: ; "Murdu l'
hundojn nekredantajn, ; sekvu
Mahometon! .....

'254 Ho, ne ĉiu eklezio ; estas
ja samspeca – ; La islama
estas tiu ; plej eklezieca!" .....

'255 En ĉarkorto hundoj oston
; morde intertrenis. ; Ankaŭ la
aliaj sektoj ; konkurenci venis.
.....

'256 Nur diablo konas ĉiujn, ;
sed la interklaĉoj ; estis bona
lern-okazo ; por vendistinaĉoj.
.....

'257 Kaj precipe bone fartis ;
ĉiuj maklerantoj ; manĝis
kukojn nur, kaj trinkis ;
brandon po potkvantoj. ....

'258 Kaj ĉar tiam tre prosperis
; la makler-metio, ; oni nomas
makleriston ; ankaŭ "Vip' de
dio". .....

<& Klarigoj al La bapto de caro Vladimir:

'12 Prebendo, eklezia ofico,
kun kiu estas ligita rento.

'20 Korto, la cara kortego.

'34 Estas kutimo doni al la
gastoj iom da manĝaĵoj el la
festeno por iliaj familianoj.

'45 En la tempo de la frua
kapitalismo la popolo rigardis
la industrion kiel kaŭzon de
sia mizero: la teksmaŝinoj
rabis la panon de la metiistoj.

'57 Vilaĝo Briksen estis
ekzilloko de la verkinto.

'59 Turkan pipo, aŭ nargileo,
estas pipo kombinita kun
vazo, en kiu laviĝas la fumo
tra akvo.

'73 Ŝanelo, (ĉi tie) akvofluejo,
akvokanalo.

'97 Lasta Ŝmiro, kristana
sakramento, kiun kredanto
ricevas antaŭ sia morto –
sacerdoto preĝas super
malsanulo ŝmirante lon per
sankta oleo.

'98 Nestor*, kronikisto pri la
frua parto de rusa historio.

'105 Ŝpilbergo, iama citadelo
kaj ŝtata karcerulo kun misfamaj
kazemataj ĉeloj en moravia
urbo Brno (Bruno).

'106 Kufŝtajno, urbo kun ŝtata
karcerulo en Tirolo, Aŭstrujo.
Kaj ĝin kaj Ŝpilbergon uzis
aŭstra reĝimo por politikaj
malliberuloj. ; "Dio gardu nian
reĝon!" ŝtatan himnon
parodias. ; Vortludo, kvazaŭ la
ĉeĥa vorto "slavik"
(najtingalo) devenus el verbo
"slaviti" (glorigi).

'110 Por kristana komunio oni
bakas panetojn kaj diras ke ili
estas la korpo de Jesuo, filo de
dio.

'111 Ĵonglaĵo, lerta artifiko.

'121 Bapti bieron, almiksi en
ĝin akvon.

'129 Dekonaĵo, depagoj el la
rikolto, kiujn pagis la
kredantoj al sia pastro.

'130 Preĝejistoj, laikaj preĝej-
helpantoj, pedeloj,
sakristianoj.

'132 Signo, malbona aŭguro.

'143 Orgen-tretanto – balgon
de orgeno oni blovigas per
tretado.

'145 Maljuna ciganino, petante
almozon, kortuŝe lamentas kaj
ploras.

'160 Naturpaga servo – en pli
malnova tempo oni pagis al

siaj dungitoj ne per mon, sed per naturaĵoj kiaj greno, viando, biero, ligno kaj tiel plu.

'170 Ŝtatpaperoj, ŝtataj obligacioj. ; 'al pari' (itale), kurzo laŭ nominala prezo de obligacio.

'177 Jezuito, ano de katolika ordeno kiu energie kaj laŭplane militis kontraŭ reformismo kaj estis la plej forta apogilo de roma eklezio kaj papa politiko. ; Derviŝo, islama monaĥo.

'182 Marŝalo Buŝaperto reprezentas la senskrupulan militistan konduton rilataŭ subuloj kaj popolo.

'188 Pano, vino kaj latino, esencoj de katolika liturgio.

'189 Temas pri frazo de evangelio de Johano (19-a ĉapitro, 11-a strofo) "Vi havus nenian povon kontraŭ mi, se ĝi ne estus donita al vi de supre". El tiu tezo oni volis dedukti, ke ĉia ŝtatpotenco devenas de la ĉielo (dio) kaj sekve estas netuŝebla.

'191 Franta Ŝumavsky, ĉeĥa leksikologo (1796-1857) kiu en sia germana-ĉeĥa vortaro forgesis ĉe la vorto Kamarille indiki ties genron gramatikan. Havliček kompletigas lian

misatenton aludante pri diro en la kroniko de Nestor ke caro Vladimir estis "trafita de avideco je virinoj".

'194 Meretrico, prostituitino aŭ amatino kiun viro por si tenas kaj pagas.

'195 Kaciko, origine vilĝestro aŭ tribestro indiana, hispane kaj sudamerike ankaŭ kun metafora signifo "elekto-agitisto, politikisto kiu en certa teritorio gvidas la elektojn". Havliček mokaludas eble la germanan princon-elektiston de Hessen-Kassel Vilemo Dua, kiu surtroniĝis en 1821 kaj mortis en 1847, neamata despoto kun meretrico.

'197 Profesiaj hundo-mortigistoj havas ĉiam rezervon da viando naŭza el hundoj kaj aliaj kadavroj. La verkinto per ĉi tiu komparo volas diri ke la cara kamarilo estis same multnombra kaj ĉiam je dispono, sed ankaŭ same nebonvena.

'205 Kiev, historia ĉefurbo de Ruslando.

'211 Germana gazeto "Augsburger Allgemeine", tiutempe tre disvastigata.

'212 Latine elparolu "Lakri me Kristi" (Larmoj de Kristo),

estas speco de itala vino. ;
Vatikano estas ŝtato, urbo kaj
palaco en Romo de la katolika
papo.

'216 Latine "Te Deum
laŭdamus" (Vin, Dio, ni
laŭdas).

'217 Latine "Dies ire, dies ila"
(La tago de l' kolero, tiu tago).

'218 Latine "Te rogamus, aŭdi
nos" (Ni vin petas, aŭdu nin).

'219 Latine "Gloria in
excelsis Deo" (Gloron al Dio
en la supera alto).

'220 Latine "Kredo in unum
Deum" (Mi kredas je unu
Dio).

'221 Latine "Orate fratres"
(Preĝu, fratoj).

'222 Latine "Benediktus, kvi
venit" (Benita estas, kiu
venas).

'223 Latine "Sanktus, sanktus,
sanktus" (Sankta, sankta,
sankta).

'224 Latine "In nomi ne Domi
ni" (En la nomo de la Sinjoro).

'225 Latine "Dignum et
justum est" (Estas digne kaj
juste).

'226 Latine "Domi nus vobis
kum" (La Sinjoro kun vi).

'227 Latine "Sankta Dei Geni
triks" (Sankta Di-Patrino).

'228 Latine "Agnus Dei, kvi
tolis pekata" (Ŝafido de Dio,
vi forportas le pekojn).

'229 Latine "Veni, Sankte
Spiri tus" (Venu, Sankta
Spirito).

'230 Latine "Eksaŭdi nos,
Domi ne" (Elaŭdu nin,
Sinjoro).

'231 Latine "Pleni sunt celi"
(Plenaj estas la ĉieloj).

'232 Latine "Ekvum et
salutare" (Ĝuste kaj
savodone).

'233 Latine "Salvator mundi"
(Savinto de l' mondo).

'234 Latine "In te, Domi ne,
speravi" (En vi, Sinjoro, mi
esperis).

'235 Latine "Libera nos a
malo" (Senigu nin de
malbono).

'236 Latine "Eksaŭdi, Domi
ne, oracionem meam"
(Elaŭdu, Sinjoro, mian
preĝon).

'237 Latine "Eks profundis
klamavi ad te, Domi ne" (El
profundo mi vokis vin,
Sinjoro).

'238 Latine "Dona nobis
pacem" (Donu al ni pacon).

'239 Latine "A porta inferi"
(For de la pordo de la infero).

'240 Latine "Mea culpa, mea
maksi ma culpa" (Mia kulpo,
mia plej granda kulpo).

'241 Greke "Kyrie eleison"
(Sinjoro, kompatu).

'242 Latine "Et ne nos indukas
in tentacionem" (Kaj ne
konduku nin en tenton).

'243 Latine "Sicut erat in
principi o et nunk et semper"
(Kiel estis en la komenco, kaj
nun kaj ĉiam).

'244 Latine "Et in seku la
sekulorum. Amen" (Kaj por
ĉiam kaj eterne. Amen).

'251 Hebrea saluto "ŝalom"
laŭ elparolo de judoj orient-
eŭropaj. ; Tribunalo kaj plej
alta konsilio de judaj pastroj
(rabenoj).

'253 Eklezia kaj jurista
altrangulo de islama religio. >

& Vojaĝoj kaj aventuroj de sinjoro Longkrurulo:

< Rekante 25 el 49 batoj por strofo, entute 7938 dum 1 horo kaj 30 minutoj. Verkis Dreves Uitterdijk (Hilversum, 1927). Baladigis Martin Strid (2016) per novaj melodio kaj rekantaĵo.>

(#Melodio:

(<:49>/SoSo dodo mire Ti; rere fami doLa So; mi rere dodo; SoSo dodo mire TiTi; rere fami doLa SoSo; mi rere dodo; fami domi somi rere; TiTi TiTi LaLa SoSo; LaLa fafa somi so; so rere mire Ti LaTi doLa So LaTi do mire Tido LaTi do do o;)×162)+

(&Strofoj:

'1 /Buboj, venu, aŭdu vi, ; kiam nun rakontas mi,

(×:; **Kara fratino ;**)

Kion spertis Longkrurulo, ;
Pasiplena bestkaptulo,

(×:; **Kara fratino ;**)

Pro Ursula la fratino, ; Tre tedita je la fino.

(×: **Ho fratino sekvu min ; Estas fratuloj ni el la sama sango kaj kreskis ni kune en la mondon.**)

'2 Aŭdu ke, pro turmentado, ; sekvis lia forkurado. .... Ke baleno, monstra besto, ; Lin englutis sen protesto, ... Ĝis li poste, kun amiko ; Estis sklavo en Afriko. ....

'3 Ĉion tion, mi plej bele ; Rakontados tre fidele, ...Kaj se ofte strange sonas, ; Mi la veron certe konas, ...Aŭdu nun, mi, violone ; Ĝin prikantos do tre bone. ....

,&1. Kiel sinjoro Longkrurulo ĝojegas pro papili-kaptado:

'4 Frumatene, Longkrurulo ; Jam saltetas kiel pulo. ....Kapti belajn papiliojn, ; Kaj skarabojn aŭ akridojn. ....Jen plezuro, kiun li, ; Arde ŝatas, ĉiam pli. ....

'5 Post ĉasado kun vespero, ; Ja, jen fine ekzemplero. ....Tre admiras li la belon. ; Pinglas ĝin sur la ĉapelon, ...Kaj ne oran reĝon kronon ; Li preferus, nek eĉ monon. ....

'6 Kiam li nun pro lacego, ; Hejmen kuras kun ĝojego, ...La kaptaĵo multkolora ; Estas por li grandvalora, ...Kia reĝo, eĉ plej riĉa, ; Povus esti pli feliĉa? ....

'7 Por admiri la kaptiton ; Li forlasas eĉ la liton; .... Malferminte nun la keston ; Prenas li la belan beston. ....Tre kontente li ridetas, ; Singardeme ĝin remetatas. ....

'8 Eĉ dumnokte, kun la ĉapo ; Ĝis la nazo sur la kapo, ...Revas li pri aventuro ; Kun insektoj sur la muro, ...Dum skaraboj ĉieloke ; Sin salutas reciproke. ....

'9 Baldaŭ post la laŭta voko ; De l' najbara vigla koko, ...Li jam pensas en ĉemizo ; Pri venonta ĉasa skizo. ....Certe, sen fratin-admono ; Forgesiĝus pantalono. ....

,&2. Kiel sinjoro Longkrurulo adiaŭe skribas al sia fratino:

'10 Sed jen fakto bedaŭrinda: ; La fratino malaminda .....Ĉiutage lin insultas ; Kaj petegon ne aŭskultas, ...Ĝis en li vekiĝis plano, ; Skribis li per propra mano: ....

'11 "Ursula, fratino kara, ; Min allogas land' transmara, ... Ameriko – en arbaroj, ; Tie vivas insektaroj! .....Iros tien mi, karulo. ; Ne forgesos vin Krurulo!" .....

'12 Ve, la skribo ĵus finita, ; Jen alveno tro subita: .....Ursul' legas la leteron... ; Li, konante la koleron ..... De l' fratino koramata, ; Tremas, tute timigata. ....

'13 Ruĝkolora kiel sango, ; Ŝiras reton ŝi de l' stango, ...Pugne batas, raŭke krias, ; ĝis li ne sin savi scias, ...Pala, trema, la timulo ; Tuj sin kaŝas en angulo. ....

'14 "Vi fripono, vi stultulo!... ; Kaj mi, sola mizerulo, ... Tie restus ja dolore? ; Vi ne amas min tro kore?" ..... "Ho", li diras, "forvojaĝi, ; Mi ne povus ja kuraĝi!" .....

'15 Manĝi, trinki, li ne povas, ; Ĝis la tason li forŝovas. ....Kun koloro de la morto ; Sidas li sen ia vorto. ....Ĝis Ursula kun kompatato ; Dolĉe diras: "Kara frato... .."

'16 Nu, por festi la decidon, ; Mi nun ludos: La revidon",
.....Akravoĉe, penetrante, ; Ŝi lin distri volas kante. ....Furioze grumblas li: ; "Kuru al la luno vi!"
.....

'17 Fine krias li kolere: ; "Lasu min!... ĉar fakte, vere..." ..... "Vi restados tie ĉi!" ; Furioze blekas ŝi... .....Frapas – tablo renversiĝas, ; Tasoĵ kaj teler' rompiĝas. ....

'18 Li atnedas kun pacienco, ; Ĝis la nokt' por la intenco: .....Kaj mallaŭte, sen brueto, ; Li forrampas tra trueto. .... Kaŝ'iradas, sed rapidas ; La fratinton ne revidas. ....

,&3. Kiel sinjoro Longkrurulo foriras kaj ŝipe forlasas Eŭropon:

'19 Nun feliĉe el la domo, ; Li sin sentas ĝoja homo, ...Kaj kun reto kaj ĉapelo ; Vokas lin la alta celo. .... La publiko, ne kompleza, ; Pensas: Estas li freneza? .....

'20 Sed jen granda embaraso ; Dum la gaja nokta ĉaso: .....Strigo, en la nokt' kaŝita, ; Estas de li timigita, ...Tute ĝi lin nun retenas, ; Hotelĉambro do li prenas. ....

'21 Baldaŭ poste, en bonordo, ; Venas li ĉe marobordo, ...Kie ŝipo forironta ; Estos lia hejm' estonta, ...Entuziasmo vipas lin ; Laŭte la salutas ĝin. ....

'22 Per maristo nun remata ; Al la ŝipo dezirata, ...Gaje li saluton svingas: ; "Amerikon mi atingos! ..... Ursula'n mi nun proridos ; Kaj neniam ŝin revidos!" .....

'23 Ve, apenaŭ bonŝirmita, ; Li sin sentas vangfrapita: .....La fratino, tre amante, ; Lian planon supozante, ...Serĉis lin ja sen prokrasto ; Kaj sin kaŝis post la masto. ....

'24 Ĉar ŝi ploras kaj ĝemadas, ; Li sin fine certigadas: .....Li dumvive ne plu kaptos ; Al saĝeco sin adaptos, – .....Post solena certigado ; Surferdeka promenado. ....

'25 Por gajigi lin, blindulo ; Ludas
ŝi kun Longkrurulo. .... Kaj komike
liprogresas, ; Longatempe ne
sukcesas, ...Ĝis jen fine li ŝin
tenas, ; Ambaŭmane ĉirkaŭprenas.
.....

'26 Nun Ursula kun la tuko ;
Firmiligita en la nuko. –
.....Longkrurulo tuj profitas, ; Laŭ
ŝtuparo supren glitas. .... Sola
Ursula palpadas, ; Sensukcese lin
serĉadas. ....

'27 Staras li jen kun doloro ;
Malesperon en la koro. ....
Senvalora nun la vivo, ; Kruelega
perspektivo! ....Malfeliĉa li sin
sentas. ; La promeson li jam pentas.
.....

'28 Pro la ruzo de la frato, ; Ursula
sen rezzultato ....Palpas, serĉas,
ĉion movas, ; Sed nenie ŝi lin
trovas. ....Ĝis la tukon ŝi fortiras ;
Kaj pro la soleco miras. ....

,&4. Kiel sinjoro Longkrurulo saltas en la maron, kaj ĝiaj sekvoj:

'29 Kun tumult' ŝi supren venas, ;
Longkrurul' ĝin tuj komprenas,
.....Restas firme decidita ; Por ne
esti reprenita... ....Eksterŝipen
saltas li ; Kun plej korŝiranta kri'.
.....

'30 Ŝip-' en malproksim' videbla! ;
Ĉi ĝi estas atingebla? ....Sed sen
timi la ondaron ; Ankaŭ ursul' en la
maron. – ....Tra binoklo submarin' ;
La ŝipestro vidas ĝin. ....

'31 La bravulo ne pripensas, ; Tuj
ŝin savi li intencas, ... Kun ĉapel'
kaj brila glavo ; Li nur pensas al la
savo. .... Plons!... La kvara de la
listo ; Aŭdas ĝin: la direktisto. ....

'32 "Rekompenco por savilo!" ;
Krias li tra la vokilo. ....Kaj amase
la ŝipanoj ; Saltas maren kiel ranoj.
.....Ĉiu hom' en ĉiu aĝo, ; Riskas
droni pro la naĝo. ....

'33 La ekzemplo komunikas, ; Sin
al bestoj, kaj efikas. .... Ĉiuj saltas
en la maron, ; Vidu nur la grandan
aron: .... Bov', bovino, hundoj,
katoj, ; Ĉevalino, musoj, ratoj. ....

'34 Jen proksime sur la maro ; Estas
Turko rabistaro, ...Ili vidas la
spektaklon, ; Opiniis ĝin miraklon,
..... Sed eltiras ĝustatempe ; Ilin,
malsekegajn, trempe. ....

'35 Ursul' preskaŭ mortis, svenas. ;
Sed ŝin lerte Turko prenas. –
.....Longkrurul' nun tre ĝojiĝas, ;
Lia kapo subakviĝas. – .....Iri kun
ŝi: kia sorto! ; Pli bonvena eĉ la
morto, ...

'36 Ĝis balono dikigita ; Pro la akvo
englutita, ...Antaŭ krevo aŭ
eksplodo, ; Finu nun la epizodo.
.....Tial nigra insuleto ; Estas por li
surprizeto. ....

'37 Ve, ne arbo aŭ kreskaĵo ; Sur la
plata ebenaĵo! ..... Ĝi sin movas, ho
teruro! ; Naĝas per rapida kuro!
.....Tuj nun subakviĝas ĝi, ;
Malaperas ankaŭ li. ....

'38 Jes, mallonge nur dirite ; Ĝi
englutis lin subite. ....Tra la gorgo
de baleno ; Flugis li sen ia peno. ....
Ursula ne povis provi ; Nun laŭ
eblo lin trovi. ....

,&5. Kiel sinjoro Longkrurulo amikiĝis en la baleno kaj plu:

'39 Kiel sekvo de l' atako ; Alvenint'
en la stomako, ...Jen li trovas
antaŭulon, ; Tute glatan senharulon.
.....Strangan kuriozan tipon ;
Firmtenante iun ripon. ....

'40 Kaj la dikuleto diras: ;
"Samsortul', mi forte miras: .....La
peruko forbloviĝis; Ĉi nenie
retroviĝis. ....Sensukcese mi
penadis, ; Jam tri tagojn
ŝnurkaptadis." .....

'41 Longkrurul' respondas: "Nu, ;
Pli ol unu povas du, ...Mi
klopodos helpi vin." ; "Ho, mi kore
ŝatos ĝin! ..... se ja eble vi sukcesus
; Mi neniam ĝin forgesus." .....

'42 Iutage ili vidis ; Dum en ripoj ili
sidis .....Ke de l' besto tre malsata ;
Estas grupo englutata. .... Vere
estis korŝiranta, ; La grupeto
lukteganta. ....

'43 Sin ekmontris muzikisto ; Kun
gravega predikisto, ...Kun servist'
kaj Petronela ; La filino vere bela
.....kiu ploris kriegante, ; Mopson
sur la brak' tenante. ....

'44 La teruron forgesinte ; Kaj
kuraĝon repreninte, ...Longkrurul'
kun ŝi promenas ; Kaj ŝin ĉe la
brako tenas. ....Ho, ravegaj la
momentoj! ; Ambaŭ estas tre
kontentaj. ....

'45 Longkrurulo' nun pripensanta: ;
Ke li estas ŝin amanta, ...Petas pro
la amikino ; De la pastro je edzino.
..... Jes", li diras, "tute prava! ;
Prenu ŝin: ŝi estas rava." .....

'46 Balo en balena ventro. – ; Estas
stranga festa centro. .... Tiom bele
kaj gracie ; La geedzoj dancas tie,
..... Ke nenie en la maro ; Estis pli
feliĉa paro. ....

'47 Sed pli la dancad' kaŭzigas ; Ke
la besto malsaniĝas. .... Ĝi, pro
spasmoj estas trema, ; Pala, naŭza
kaj vomema... .... Ho, Dikulo, vin
gardadu ; Kaj la ripon firmitenadu!
.....

'48 Penjo pensas nur zorgadi ; Ne la
mopson platpremadi. .... Ŝi ne
tenas. – Tuj rompiĝas ; Nun la
ĉeno... ĝi disiĝas – .... Kaj kun bruo
penetranta ; Jen la monstro
vomeganta... .....

,&6. Kiel sinjoro Longkrurulo tre ĉagreniĝas, sed fine liberiĝas:

'49 Ho, feliĉa nun la veno: ;
Trimastulo' el Antverpeno ..... Per
hazardo preterpasas ; Ne sen helpo
ilin lasas. – .... La kvar homojn kun
la hundo ; Oni savis el la fundo. ....

'50 Sola restis Longkrurulo ; Kun
amiko Dikventrulo. .... Ankaŭ ja
por la baleno ; Tio estas grand'
ĉagreno, ... Tre fatala malhelpado ;
Por regula digestado. ....

'51 Por la ambaŭ tre dolore, ;
Preskaŭ ili ĝemas ĥore. .... La
vidvecon tuj suferi ; Krur- ne povas
ĝinb toleri, ...Ploras, volas ne
paroli, ; Diĉjo penas lin konsoli. ....

'52 Jen la besto ree kraĉas ; Plej
elfunde ĝi vomaĉas. .... Kiel
keglojn dum la rulo ; Kiel falon de
drinkulo, ... Ilin skuas la bestego ;
Ĝis svenado pro spirego. ....

'53 La balen' dolore ĝemas ; Ke la
tuta korpo tremas. .... El la flanko
gutas sango. – Dikventrulo', kun pala
vango, ... Ekrigardas, miras tre: ;
Tion li komprenas ne. ....

'54 Helpo fine alvenanta ; Liberigon
promesanta: .... Fiŝkaptista
entrepreno, ; Mortpafita la baleno.
.....Harpunego ĝin traboris ; tiu
vundo ĝin doloris. ....

'55 Sur la teron nun trenata, ;
Pecigata, debuĉata. – .....Sed la
faŭkon malfermante... ; Fenomeno
mirigante: ..... "Bonan tag'" de
Longkrurulo, ; Sam' salutis
Dikventrulo. ....

'56 De Krurul' la tuja peto: ; Pri la
lasta margazeto, ... Dum Dikulo
krias: "Riĉa ; Estas mi kaj plej
feliĉa!" .....Li retrovis la hararon, ;
Traserĉante la triparon. ....

,&7. Kiel sinjoro Longkrurulo venas al la nordpoluso kaj kio okazis:

'57 Malvarmeco... brr, senlima;
Nordpoluso tre proksima,
.....Hajlas, neĝas, brr, la frosto ;
Trapenetas ĝis la ostoj. ....Ĉiuj
membroj rigidiĝas, ; Ili tute
sentsentiĝas. ....

'58 Glaciiĝis jen la sango, ;
Malmoliĝis nun la vango. Ili
falas do sen krio, ; Kuŝas tute sen
konscio, ...Dum sur dorso kaj sur
brusto ; Formas sin galcia krusto.
.....

'59 La kaptado nun finita ; Kaj la
ŝipo plenŝarĝita, ... Oni do, ĉar ili
mortis, ; Ilin al la ŝip' transportis.
..... Oni pensis: La trovaĵo ; Estas
vera vidindaĵo. ....

'60 Ĉe la masto pendigitaj, ; La
figuroj prujnkovritaj, ... Ventre
blankaj de koloro, ; Ŝajnis formoj el
marmoro. .... Mute svingis sin kun
vento, ; Ŝtonigitaj kaj sen sento. ....

'61 Per ventego forvipita, ; Per
malvarmo frostigita, ... Ankaŭ jen
la rabistaro ; Flosas en la norda
maro. ....Ĝia tuta ekipaĵo ; Ŝajnas
fresta konservaĵo. ....

'62 Balenŝipen transportitaj ; Nun la
Turkoj etenditaj. ....Nur la estro
kun Ursulo ; Pendigitaj ĉe krurulo,
..... Estas vera beligaĵo ; Kiel masta
ornamaĵo. ....

'63 Oni frojis alumeton ; por bruligi cigareton. .... Kaj fajrero per okazo ; Ĉe la Turko sub la nazo. ....Tuj ekflamas lia barbo, ; Forbruligas lin ĝis karbo. ....

'64 Pro la varmo bonfaranta ; Ilin ambaŭ revekanta .... Krur' kaj Ursul' reviviĝas ; Kaj la sango fluidiĝas. .... Ŝi lin kore ĉirkaŭprenas... ; Kvazaŭmorta li sin tenas. ....

'65 Ŝi lin prenas kaj tre miras, ; Rezultaton ne akiras, ... De la ŝnur' lin liberigas, ; Zorge rekte lin starigas. .... Sed rigida kaj senmove ; Tuj refalas li denove. ....

,&8. Kiel sinjoro Longkrurulo fine malfrostiĝas per la zorgo de sia fratino:

'66 Ho, ŝi ploras, lin ja ŝatas, ; Lin per dolĉaj nomoj flatas, ...Aŭs karesas propramane... ; Ĉion ŝi klopodas vane: .... Liaj membroj rigiditaj, ; La okuloj plenfermitaj. ....

'67 Tamen batas lia koro; Ho, ne kaŭzo por angoro! ....Verŝas brandon ŝi sur tukon, ; Bruston frojas kaj la nukon, ...Tio donas tiklan senton... ; Preskaŭ ridas li momenton. ....

'68 Kion ŝi pripensi povas ; Ŝi klopodas kaj ĝin provas: .... Branda, tea brulvarmego ; Ŝi enverŝas – la ŝvitego .... Elfluadas nun torente ; Ursul' ridas tre kontente. ....

'69 Por lin tute malfrostigi ; Ŝi nun volas perfortigi .... Kaj lin ligas senhezite ; Sur rostilo hejtigita. – .... Nun per fajro la varmigo ; Tuj rezultos ja sanigo. ....

'70 Sed nenia filozofa ; Pensus ja ke katastrofo .... Plej fatala nun okazos, ; Danĝerigo eĉ minacos... .... Ĉar la varmo disvastiĝas ; Kaj la Turkoj do vekigiĝas. ....

'71 Sovaĝeco tuj revenas ; Kaj la glavon ili prenas, ... Supren kuras kaj trapikas... ; Nia bildo ĝin indikas. .... Pro kristana sang' malseka ; Estas baldaŭ la ferdeko. ....

'72 Ursul' pala sed taktika, ; Nun virino tre praktika: .... "Salamalek!

Jen sekreto, ; Je la barbo de l'
Profeto! ..... Jen, pardonu via
Moŝto, ; De kristana hund' la roŝto."

.....

'73 Jam duone sekfumita, ;
Brunbrogita, forbrulita, ...
Longkrurulo, la viktimo ; De l'
hardiga vivreĝimo, ... Kriis laŭte:
"Liberigu, ; El varmego min
forigu!" ..... '

,&9. Kiel sinjoro Longkrurulo kaj sia dika amiko, savitaj, iras inter la turkojn:

'74 Sed la Turkoj estas, ve! ;
Indulgemaj tute ne. .... Savi vivon,
solrimedo ; Estas: ŝanĝi nur je
kredo. .... Li do prenas la turbanon
; Lin faronta Muzulmanon. ....

'75 Svingiĝante ĉe la masto ; Kaj
tuŝate de l' kontrasto, ... Jen
Dikulo ekmalfrostas, ; Li degelas –
jam ne roŝtas. .... Helpe de
prudenta glito ; Staras li nun,
renaskito. ....

'76 Pro mirego senparole ; Li
staradas kontraŭvole, ... Jen la
Turkoj klarvideblaj ; Ho, mirakloj
ja ne eblaj! ..... Kio, kie li nun estas,
; Plenkafita por li restas. ....

'77 Kaj pli, unu islamulo ; Tute
ŝajnas Longkrurulo: ..... Korpo osta,
longa nazo, ; Kruroj longaj kaj
malgrasaj; ..... Li ĝin tute ne
komprenas ; Kaj pro surprizego
svenas. ....

'78 Longkrurul' lin bonvenigas ;
Kajla staton tuj klarigas. .... Diĉjo
la danĝeron vidas, ; Tial tuj sin
Moslimigas ..... Kun turbano sur la
kapo, ; Tute ŝajnas dika rapo. ....

'79 Ursul' fraton nun karesas ; Ĝis li
sankte ŝin promesas, ... Ke kun ŝi
li hejmen iros, ; De vojaĝoj sin
retiros. .... Sur papero sigelita ; Jen
kontrakto nun farita. ....

'80 Sed la penton tuj ekestas, ; Post
subskribo forte restas: ..... Ursula
lin hipnotigis, ; Malkuraĝa ŝi lin
igis. .... Li, la fama Longkrurulo ;
estas vera timegulo. ....

'81 Jen subite li ĝojiĝas, ; La vizaĝo
tuj heliĝas. .... Ho rimedo liberiga!
; Solvo brile kontentiga! – Li
sen plua pripensado ; Diras al la
kamarado: .....

'82 "Kara vi, hontinde estus ; Se vi
sen edzino restus. .... Kaj ekzistas
ja virino, ; Kiu estas anĝelino! .....
Ja, mi nomus vin stultulon, ; Se vi
prenus ne Ursulon!" .....

,&10. Kiel sinjoro Longkrurulo ree volas foriri, kaj la rezultato:

'83 "Jen ideo, verdirite!" ; Krias
Diĉjo senhezite. .... Kaj li arde
enamiĝas ; Ursula fianĉiniĝas. ....
La ekstazo, nun dumvoje ;
Longkrurulo' ĝin vidas ĝoje. ....

'84 Ho, feliĉa sur la maro ; Estas
nun la juna paro. .... Havas nun
Kruro' ripozon. ; Diĉjo kisas
dolĉan rozon, ... Kiun lia fianĉino ;
Lin oferis, amatino. ....

'85 Fine ree la marbordo! ; Krur'
nun igas ĝin en ordo, ... Diĉjo'n al
Ursulo' prezentas, ; Diras: "Urnjo, vi
konsentas? ..... Ĉar ja havos edzon
vi, ; Tial nun disiĝu ni!" .....

'86 "Ne, restadu, ci ruzulo!" ; Laŭte
blekas tuj Ursulo. – ..... Frato, pro
teruro, svenas, ; Diĉjo flanken de li
venas. .... Mute servas nun la paro ;
Ursulo'n je trotuaro. ....

'87 Rezultato tre plendinda ; Por la
ino koraminda: ..... Nerva krizo tuj
alvenas... ; Ursulo' tial ankaŭ svenas
..... Kaj jen kuŝas do la trio ; Mute
nun en kompanio. ....

'88 Ili riskas pro angoro ; Ne sin
levi antaŭ horo... ..... Ho, la morto
ŝin ektuŝas ; Jen senviva ŝi nun
kuŝas! ..... Blanka rozo deŝirita, ;
De la morto postlasita! .....

'89 Dolorplena la dikulo ; Kiel vera amemulo. .... Iom pli Krurul' kontenta: ; Ŝi almenaŭ nun silenta. – .... Miksaj sentoj do ekvenas ; Dum la korpon ili prenas. ....

'90 Laŭ decid' de l' maristaro ; Oni ĵetos ĝin al maro ..... Sed la mortintin' leviĝas, ... Kaj portintoj flanken iĝas. ; Kun kriego de teruro ; Komenciĝas la forkuro. ....

,&11. Kiel sinjoro Longkrurulo kaptludas kun la ekipaĵo:

'91 Ho, la bona Kruĉjo jen, ; li forkuras, sed kien? .... Ĉirkaŭ li la grand-akvejo ; Neniflanke rifuĝejo. .... Senripoze jen antaŭen ; Sur la ŝipo nur ĉirkaŭen! ....

'92 Ursul' volas tuj lin preni ; Ĉiapove lin reteni, ... Tre rapide, eĉ flugante ; La ferdekon rondirante, ... Persekutas lin sen halto ; Volas kapti lin per salto. ....

'93 Eĉ la bona dikegulo ; Montras sin diligentulo, ... Ĉar la kapo en la nuko ; For de li eĉ la peruko, ... Ĉiam pli rapidegante ; Ilin sekvas li konstante. ....

'94 Ĉiuj Turkoj, ĝin vidante ; Kolektiĝas rondkurante, ... Plej rapide persekutas ; Ŝvito el la barbo gutas, ... Ĉiam kuras unutone ; Jen la tuto, eskadrone. ....

'95 La kokinoj kaj anseroj ; Kun kolomboj kaj paseroj ..... Ja, la tuta ŝipbirdaro ; Flugas nun en densa aro ..... Kun bruego surdiganta ; Estas daŭre ĝi sekvanta. ....

'96 Ŝuoj, ŝtrumpoj kaj laktujo, ; Tabloj, benkoj, kukumujo, ... Kapkusenoj kaj tondilo, ; Pluvombrelo kaj tranĉilo, ... Ĉio el la inventaro ; Nun sin miksis en la aro. ....

'97 Porko, bovo kaj bovino, ;
Hundo, kato, ĉevalino, ... El la
kaĝoj ĉiuj venas ; Kaj la kuron
partoprenas. .... Tre rapide, eĉ
galope ; Ili sekvas nun multope. ....

'98 El interno de la ŝipo ; Bestoj
nun de ĉiu tipo ..... Tuj aperas:
musoj, ratoj, ; Araneoj, puloj,
blatoj. .... Ĉiuj kune, sur la rando ;
Kuras do la tuta bando. ....

'99 Tiel iras la amaso ; Ĉiam pli en
kvazaŭĉaso, ... Kuratingi lin
klopodas, ; Ĝis la ŝip' sin
akomodas, ... Rondiranta kiel rado,
; Kiel disko en turnado. ....

,&12. Kiel la saĝuloj de l' dej opinias la turnantan ŝipon kometo:

'100 Pace sur la marorando, ; Jen la
Dej de Alĝerlando, ... Fumas
grandan nargileon, ; Kun veziroj
trinkas teon ..... Dorme dum la
ondoj fluas, ; Ĉar terure li enuas.
.....

'101 Fine en la malproksimo ; Ĉe la
horizonta limo, ... Li nun faras
observaĵon. ; Strangan
supernaturaĵon: ..... Gigantega
turnludilo ; Aŭ fantoma korktirilo.
.....

'102 Li kunvokas la saĝulojn, ;
Ĉiujn klerajn kortegulojn, ... Kaj
demandas post alveno ; Kaŭzon de
la fenomeno. – ..... Se ĝin ili ne
sciigos ; Tiam ilin li pendigos. ....

'103 Tion certe li intencas. ; Ili,
palaj, tuj komencas: ..... La
objekton observadas, ; Multajn
librojn tralegadas... ..... Malesperas,
– ĉar, ho ve! ; Ankaŭ ĝin
komprenas ne. ....

'104 Kiam la debatoj finas ; La
plejmulto determinas .....Ke ĝi estas
ja kometo. – ; Klarigita la sekreto!
.....Estas nun traktat' verkata. ; Al la
reĝo prezentata... ..

'105 "Reĝa Moŝto", ili diris, ; "La
konvinkon ni akiris; .....Ĝi por vi
signifas gloron, ; Altan plej
ĉielhonoron! .....Kiel laŭdo de l'
Profeto, ; Al vi venis jen kometo."
.....

'106 Centmil' frankoj dividiĝis. – ;
Sed... la ŝipo albordiĝis. – ..... La
ŝipanoj duonsvenaj, ; Kapturniĝaj,
makulplenaj, ...Ne plu pro la
ĉirkaŭkuroj ; Povis stari sur la
kruroj. ....

'107 Longkrurul' jam vomis devas. ;
Ursul' kapdolore krevas. .... Dik',
vomema kaj koliko, ; La Turkaro
tre kritika. ....Ĉiuj sentas sin sen
povoj ; En ŝancelaj palpaj movoj.
.....

'108 Sed la Dej en la afero ; Ne sin
regis pro kolero ..... Kaj pendigis
sen prokrasto ; La klerulojn en la
masto, ... Ĉar li nun tre klare
spertis: ; Ili false ja asertis. ....

,&13. Kiel sinjoro Longkrurulo kaj Dikulo sklaviĝas:

'109 La kristanoj ĉiuj tri ; Estas
sklavoj nun por li, ...Longkrur'
peze ĉenŝarĝita ; Al la kampo tuj
sendita, ...Devas jen, kruela puno,
; Laboregi en la suno. ....

'110 Sed montriĝis ke Dikulo ;
Estas vera kapablulo, ...Granda
por la Dej trezoro. ; Kaj dumvive
nun "doktoro", ... Por la princoj
elektata ; Kiel instruist' privata. ....

'111 Sed la princoj, tre ludemaj, ;
Estas tute ne lernemaj. .... Ne
alloga la laboro, ; Sed la dorso de l'
doktoro, ... Rajdi estas ja plezuro ;
Kaj amuza aventuro. ....

'112 Dik' "instruas" tre talente, ;
Ambaŭ ridas plenkontente, ... Sed
responde al admonoj: ; "Lernu por
la lecionoj." .....Sonas: "Ho, ne
volas ni, ; Sed ludadi ja des pli!" .....

'113 Dum tumulto surdiganta ; Jen
la Dej nun eniranta ..... "Filoj miaj –
ho, mi krii: ; Morgaŭ alfabeton
sciu! ..... Aŭ je horo akurata ; Vi,
doktoro, pendigata!" .....

'114 Diĉjo tremas pro teruro: ;
Pendi estas ne plezuro. Li
komencas tuj penadi ; Alfabeton
ripetadi. – ..... Sed, aŭskultas la
unua, ; Kion faras nun la dua? .....

'115 Alligita al la kruro ; De l'
Dikulo estas ŝnuro. .... Kaj por tion
plipezigi ; Iras trabon li alligi ....
Kiam Diĉjo volis movi, ; Li
ekmiris, ĝin ne povi. ....

'116 Poste ili forkuregas, ; El la
pordo. Dik' petegas: .... "Karaj
princoj, ho kompatu! ; Alfabeton
ankaŭ ŝatu! ....Se ne ĝin al vi
sciigos, ; Via patro min pendigos!"
.....

,&14. Kiel la digna trio forkuras de l' sklaveco:

'117 Nun li senespera estas, ; Nur
forkuri al li restas, ...Sed la trabo
lin tenadas ; Kiom ajn li ĝin tiradas,
.....Savi vivon nur sukcesus ; Se la
trabtirado ĉesus. ....

'118 Fine ja per ektirego ;
Postlasiĝas la trabego. .... Sed la
mur', kun granda bruo ; Ruiniĝas
pro la skuo. .... Tuta ĉambro
frakasiĝas ; Diĉjo preskaŭ
frezeziĝas. ....

'119 Do li saltas timigita ; Tra
fenestro malfermita. ....Sed la trabo
ja ne pasas ; Kap' malsupren nur lin
lasas. ....Kaj terura pozicio ; Pendas
likun akra krio. ....

'120 Tuj la princoj nun aliras ; Jen
bedaŭras, kaj jen miras, ...Helpi ili
nepre volas ; Pri ludado ne parolas,
..... Sed sen ia aparato ; Savas lin de
tiu stato. ....

'121 Jen en stara pozicio, ; Tuj
revenas la manio. .... For sin savi
kuregante ; La trabegon
kuntrenante, ...Kvankam tiu
malhelpaĵo ; Vere estas sensencaĵo.
.....

'122 Ursul' vidas la kuranton; Por
ne perdi la amanton, ...Tuj lin
sekvas decidite ; Per la glavo
provizite. – .... Ho, ŝi certe lin
defendos: ; Absolute li ne pendos.
.....

'123 Intertempe frat' amata ;
Punlabore okupata, ... Sub
kontrole de gardisto. ; Estas kampa
laboristo. ....Jen batata kaj ŝvitanta
; Sola kaj malesperanta. ....

'124 Iutage li ekvidas, ; Ke fratino
forrapidas. .... Li terure ektimiĝas, ;
Al arbaro forpeliĝas .....Kaj sur
kverko altkreskita ; Sin tenadas nun
kaŝita. ....

,&15. Kiel pro la forkuro ĉiuj enloĝantoj pereigas:

'125 La branĉaro estas dika ; Kaj la
trunko tre fortika, ...Sed la
spionin-okulo ; De la bonfratin'
Ursulo .... Baldaŭ ekrimarkis ĝin ;
Kaj laŭvoĉe vokas lin. ....

'126 Li sin tenas surda-muta ; En la
alta trunko kruta: .....Li preferas la
sklavecon – ; Nur ne ŝian
trudemecon. .... Kaj plej feliĉiga
trovas ; Ke ŝi ja ne grimpi povas.
.....

'127 Al la trabo kuntrenata ; Jen
danĝero alligata:... .....Pro frotado
kontraŭ tero ; Baldaŭ montras sin
fajrero, ... Kiu kreskas, ve, Dikulo
; Ĝis, timiga fajra brulo. ....

'128 Seka herbo kaj kreskaĵo ; Estas
bona bruligaĵo .....Ĉieloke flamoj
lekas, ; Pro terur' leonoj blekas, ...
Kiu vivas, jen sen ordo ; Kuras al la
mara bordo. ....

'129 Longkrurulo ankaŭ flaras ; La
bruladon... sin preparas, ... Jen la
arbon nun forlasi ; Kaj la flamojn
tuj trapasi, ...Kiam li malsupren
venis, ; Jam la trunko fajron prenis.
.....

'130 Ursul' lian manon prenas ;
Kontraŭvole lin kuntrenas,
.....Sekvas Dik' kun laŭta ploro. ;
Homoj, bestoj nun en ĥoro .....
Bruas, blekas kuregantaj. – ; Ĉie
scenoj kortuŝantaj. ....

'131 Ho, la fajro sin etendas, ; Ĉies vivo nun dependas .....De l' atingo de la maro. ; Tien do la tuta aro. – .....Ĉiuj naĝas dum momento... ; Poste regas mort-silento. ....

'132 Traboparto nun lasita, ; Ne entute bruligita, ...Por la trio nun flosilo, ; Tre bonvena vivsavilo. – .....La plendinda dej jen dronas; Dik' ankoraŭ lin admonas. ....

,&16. Kiel la vojaĝo sur la trabo sukcese finiĝas:

'133 Jen flosadas nun la trio ; Dolĉe for en kompanio. – .....Fine ĉe la horizonto ; Ho feliĉo! Ŝip' savonta! .....Ĉiam pli ĝi proksimiĝas, ; La espero pligrandiĝas. ....

'134 Baldaŭ venas nun boato, ; Kiu, en plendinda stato .....(Pro malvarmo ili tremas) ; Ilin al la ŝipo remas, ... Kie ili – bona sorto – ; Nun savitaj de la morto. ....

'135 Sed virin' ne estas rano... ; Jen Ursula pro malsano ..... Dum semajno jam enlita ; Reŭmatisme turmentita, ...Dum frateto, amodanke ; Ĉiam sidas ŝiaflanke. ....

'136 "Kruĉjo", ĝemas ŝi dolore ; "Se ci amas min tutkore, ...Tiam volu min promesi, ; Se mi mortos, ne forgesi ..... Ke ci lasos la kaptadon, ; La frenezan kolektadon." ....

'137 Longkrurul' post tiu vorto ; Iĝis pala kiel morto. .... Do ŝi iras tuj enŝuti, ; Kuracilon por engluti. ....Sed maldolĉa multe pli ; La promeso ja por li. ....

'138 La ronkado lin sciigas: ; Ŝia dorm' sin profundigas, ...Piedfingre li foriras, ; Laŭ ŝtuparo sin eltiras .....Kaj sin tre silenta tenas ; Ĝis li surferdeke venas, ...

'139 Nun surpriz'... ĉielo mia!.. ; Jen la fianĉino lia, ...Staras antaŭ li subite, ; Ĉirkaŭbrakas lin ravite, ... Krias, kisas... violono, ; Ludas per belega sono. ....

,&17. Kiel sinjoro Longkrurulo ree forkuras:

'140 Penjo krias: "Ho trezoro! ; Restu nun ĉe mia koro! ..... Ni foriru rapidege!" ; Li kapneas malgajege. – .....Prom promeso al Ursulo ; Estas li malfeliĉulo. ....

'141 Tuj ŝi venkas la dilemon, ; Forte vekas lian emon. .... "Ho anĝel' la lando mia ; Estas ejo papilia!" – ..... Nun li ne rezisti povas... ; "Dolĉulin', mi ĉion provas!" .....

'142 Antaŭ ol Ursul' vekiĝas, ; Ĉiu bone nun pretiĝas. .... La ŝipestro – bonfaranto, ; Donas barkon kun remanto, ...Kiu en plej bona ordo ; Ilin portos al la bordo. ....

'143 Longkrurul' kaj Petronela, ; Kun la mopso dika, bela ..... Kaj la gaja muzikisto, ; Ideala por sportisto, ... Estas gaja kompanio ; Por la rema energio. ....

'144 Post dormado saniganta ; Ursul' estas vekiĝanta. – ..... "Foririnta la fripono!" ; Krias ŝi per laŭta tono. .... "Frato, ĉu vi aŭdas min?" ; Ho, li ne respondas ŝin. ....

'145 Krur' jam estas malproksima. – ; Kun furiozo superlima, ...Ursul' ĉiujn flanken ĵetas, ; Timon en la korojn metas, ...Prenas ŝnuron sen prokrasto ; Grimpas sur la granda masto. ....

'146 Ĵus la barko albordiĝas ; Ĉiuj
ĝoje surteriĝas .....Kaj nun gaja "La
espero" ; Ili staras sur la tero. .... Eĉ
la mopso pro kontento ;
Kunmurmuras en konsento. ....

'147 Vidas ŝi ke li alvenas, ; Pro
koler' ne plu sin tenas, ...Kun
kriego korŝiranta ; Ŝi baraktas jen
falanta, ...Sed feliĉe: ŝnurligilo ;
Estas ŝia vivsavilo. ....

,&18. Kiel Ursula pro furiozo plendinde trovas sian finon:

'148 Kiam ŝi malsupren venis, ; Tuj
la direktilon prenis, ...Forpelita
direktisto, – ; Kiel lerta ŝipmaristo
..... Provas ŝi sin albordigi ; Rifojn
eble eĉ forigi. ....

'149 Sur la rifojn tuj ĵetita, ; Jen la
ŝipo frakasita, ...Ursul' tion ne
atendas, ; Ne pro la dronantoj
pentas, ... Ne haltadas, sed kuraĝas
; Al la bord' rapide naĝas. ....

'150 Ankaŭ Diĉjo kun la trabo ;
Montras sin kuraĝa knabo. .... Ĝi
nun estas tre bonvena, ; Antaŭsigno
esperplena, ...Starigante sin sur ĝi,
; Al la bordo flosas li. ....

'151 Sidas jen la juna paro ; Sur la
bordo de la maro. .... Sed tuj krias
Longkrurulo: ; "Ho, jen naĝas ja
Ursulo!" ..... Ili, plenaj de teruro, ;
Iras per rapida kuro. ....

'152 Teron Diĉjo nun atingas, ;
Vive per la brakoj svingas .....Kaj
kuradas en rapido ; Pro baldaŭa la
revido. ....Li spiregas tre kaj ŝvitas,
; Ĉar la trabo post li glitas. ....

'153 Ursula jen alkuradas. ; Oni
treme atendadas, ... Staras ja sen ia
vorto ; Pro la tro fatala sorto.
.....Kru' similas je mortanto ; Dum
muzik'... funebra kanto. ....

'154 Ursul' venas; – sed aŭdinta: ;
Kru' sin estas promesinta. .... Al la
fremda Petronelo, ; Ŝi jen saltas el
la felo: .....Kun tondrega bomba
laŭto ; Ŝi eksplodas el la haŭto. ....

'155 Longkrur' fosas propramane, ;
Laŭ kutimo tre kristane, ...Por ŝi
tombon, kun Dikulo – ; Larmoplena
la okulo. ....Rozojn poste ili ĵetas ;
Kaj la teron nun remetas. ....

,&19. Kiel fine ĉio finiĝas mirakle bone:

'156 Plue ili nun iradas ; Kien
Petronel' gvidadas. ....Ĝoje ili
forpromenas ; Ŝi lin ĉe la brako
tenas. ....Gaje muzikist' saltetas, ;
Ĉiuj dolĉe ekridetas. ....

'157 Je la fino de l' vojaĝo, ; Ĉe
rigardo de l' vilaĝo, ...Nel' kun
granda karesemo ; Traktas pri
aparta temo, ... Kisas, tusas dum
plorado ; Kaj balbutas post ĝemado:
.....

'158 "Ve, pri io mi silentis, ; Ĉar mi
tion multe pentis... ..... Mi... ne tute
plu... fraŭlino. ; Sed... verdire...
jam... vid-vi-no... .....Ok infanojn
mi posedas... ; Tio ja... cin... ne tro
tedas?" .....

'159 Stranga estas la mieno ; De
Krurul' ĉe la alveno. .... Sed,
konante tutan ĉenon ; Kaj la dolĉan
ĉirkaŭprenon. ....Li ekkriis: "Nu,
bonege! ; Mi jam amas vin treege!"
.....

'160 Kaj jen. post feliĉa jaro, ;
Sceno de l' konata paro. .... Tia
familia rondo ; Ne plu estas en la
mondo. ....Meze de l' infanaj krioj,
; Duarange... papilioj. ....

'161 Dik-amiko kunlloĝadas ; Kaj
la bubojn instruadas, ... La titolon
de doktoro ; Li tenadas en honoro,
..... Kuntrenante – ne malbele – ;
Sian trabon tre fidele. ....

'162 Ankaŭ la violonisto, ; La fidela
muzikisto, ... Ofte venas sen
prokrasto ; Sin inviti kiel gasto. ....
Glaso da bongusta vino – ; De l'
rakonto jen la Fino. ....)